

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

DAŇOVÁ EVIDENCE JAKO METODA EVIDENCE HOSPODÁŘSKÝCH TRANSAKČÍ PODNIKATELŮ

TAX EVIDENCE AS A METHOD OF THE EVIDENCE OF ECONOMIC TRANSACTIONS

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Adéla Juřenová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Dagmar Kalová

BRNO 2024

Zadání bakalářské práce

Ústav: Ústav financí
Studentka: **Adéla Juřenová**
Vedoucí práce: **Ing. Dagmar Kalová**
Akademický rok: 2023/24
Studijní program: Účetnictví a daně

Garant studijního programu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Daňová evidence jako metoda evidence hospodářských transakcí podnikatelů

Charakteristika problematiky úkolu:

Zadání
Úvod
Cíle práce a metodika zpracování
Teoretická východiska práce
Popis činnosti, kterou vykonává poplatník
Analýza současné situace
Vlastní návrhy řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem bakalářské práce je navrhnout kroky a opatření ve spojitosti s vedením daňové evidence v konkrétním oboru podnikání, které povedou k daňové optimalizaci.

Základní literární prameny:

DUŠEK, Jiří a SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatelů 2023. 20. vyd. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3986-6.

HNÁTEK, Miloslav. Daňové a nedaňové náklady. 6. aktual. a roz. vyd. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-908801-0-8.

PILÁTOVÁ, Jana; ČERVINKA, Tomáš; DEMETEROVÁ, Taťána; JANOUŠEK, Karel;
RUSMANOVÁ, Jana a kol. Daňová evidence, komplexní řešení problematiky daňové evidence pro
OSVČ. 13. aktual. vyd. Olomouc: Anag, 2022. ISBN 978-80-7554-356-1.

ŠTOHL, Pavel. Daňová evidence 2023: Praktický průvodce problematikou daňové evidence pro
podnikatele. 9. aktual. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2023. ISBN 978-80-88221-73-9.

VYCHOPEŇ, Jiří. Meritum Daň z příjmů 2023. 19. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-
7676-467-5.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2023/24

V Brně dne 4.2.2024

L. S.

doc. Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.
garant

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na využití metody evidence hospodářských transakcí podnikatelů, zejména se jedná o metodu vedení daňové evidence u zvoleného podnikatele. Nejprve jsou vymezeny teoretické náležitosti k daňové evidence na základě literární rešerše. Poté v analytické části je rozebráno vedení daňové evidence vybraného podnikatele. Nakonec jsou stanovené dvě varianty, které povedou k daňové optimalizaci a správnosti vedení daňové evidence podnikatele.

Klíčová slova

daňová evidence, daňová optimalizace, osoba samostatně výdělečně činná, daňové příjmy a výdaje, nedaňové příjmy a výdaje

Abstract

The bachelor's thesis is focused on the use of the method of recording the economic transactions of entrepreneurs, especially the method of keeping tax records for the chosen entrepreneur. First, the theoretical requirements for tax records are defined based on a literature review. Then, in the analytical part, the management of the tax records of the selected entrepreneur is analyzed. At the end, there are two options that will lead to tax optimization and the correctness of the entrepreneur's tax records.

Keywords

tax records, tax optimization, self-employed person, tax income and expenses, non-tax income and expenses

Bibliografická citace

JUŘENOVÁ, Adéla. *Daňová evidence jako metoda evidence hospodářských transakcí podnikatelů* [online]. Brno, 2024 [cit. 2024-05-06]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/159329>. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí. Vedoucí práce Ing. Dagmar Kalová.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 6. 5. 2024

Adéla Juřenová

autor

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mojí bakalářské práce paní Ing. Dagmar Kalové za cenné rady, odborné vedení a vstřícnost při vedení práce. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří byli moji velkou podporu a pomocí po celou dobu studia.

Obsah

ÚVOD	11
CÍLE PRÁCE A METODIKA ZPRACOVÁNÍ.....	13
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	15
1.1 Vymezení daňové evidence	15
1.2 Forma vedení daňové evidence.....	15
1.3 Deník příjmů a výdajů	16
1.4 Nepeněžní deník	19
1.5 Kniha pohledávek a dluhů	20
1.5.1 Daňová evidence pohledávek	20
1.5.2 Daňová evidence dluhů.....	21
1.6 Pomocné knihy	22
1.6.1 Evidence hmotného a nehmotného majetku	22
1.6.2 Evidence zásob	31
1.6.3 Kniha jízd.....	32
1.6.4 Mzdová agenda.....	33
1.7 Zdravotní a sociální pojištění.....	35
1.8 Evidence daně z přidané hodnoty.....	37
1.9 Postup uzavírání knih na konci zdaňovacího období.....	39
2 ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE.....	41
2.1 Základní údaje o poplatníkovi	41
2.2 Deník příjmů a výdajů	42
2.2.1 Příjmy zahrnované do základu daně	42
2.2.2 Příjmy nezahrnované do základu daně	43
2.2.3 Výdaje zahrnované do základu daně	44

2.2.4	Výdaje nezahrnované do základu daně.....	45
2.2.5	DPH v peněžním deníku.....	45
2.2.6	Peněžní prostředky na účtech a v hotovosti.....	46
2.2.7	Položky v peněžním deníku.....	47
2.3	Evidence hmotného majetku.....	48
2.4	Evidence drobného majetku.....	49
2.5	Zásoby.....	50
2.6	Kniha jízd.....	50
2.7	Mzdová agenda.....	51
2.8	Kniha pohledávek a dluhů	52
2.9	Nepeněžní deník	53
2.10	Podklady pro daňové přiznání	54
2.11	Zdravotní a sociální pojištění podnikatele.....	56
3	VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ	57
3.1	Návrh č. 1: Způsob odpisování.....	57
3.1.1	Mimořádné odpisy.....	57
3.1.2	Rovnoměrné odpisování	58
3.1.3	Rovnoměrné odpisování zvýšené o 10% sazbu v prvním roce odpisování 59	
3.1.4	Zrychlené odpisování.....	59
3.1.5	Zrychlené odpisování zvýšené o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování.....	60
3.1.6	Komparace způsobů odpisování.....	60
3.2	Návrh č. 2: Zásoby.....	62
	ZÁVĚR	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66

SEZNAM ZKRATEK	70
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	71
SEZNAM TABULEK	72
SEZNAM GRAFŮ	73
SEZNAM PŘÍLOH.....	74

ÚVOD

V dnešní době má mnoho lidí příležitost si založit vlastní podnikání. Hlavním důvodem založení určité formy podnikání je samozřejmě zisk. Nicméně spousta lidí si neuvědomuje, o jaké starosti se během podnikatelské činnosti musí starat. Jedná se například o podání přiznání k dani z příjmů fyzických osob a odvod této daně. Aby podnikatelé dokázali správnost vyplnění daňového přiznání, musí evidovat svoje hospodářské transakce. Evidence hospodářských transakcí se může vést například metodou účetnictví, paušálních výdajů nebo daňovou evidencí.

Cílem této bakalářské práce je navrhnout kroky a opatření ve spojitosti s vedením daňové evidence v konkrétním oboru podnikání, které povedou k daňové optimalizaci.

Bakalářská práce je rozdělena do tří částí. První část bakalářské práce je teoretická část, kde jsou vymezeny základní pojmy k předmětu daňové evidence. Je zde popsán například peněžní deník, knihy pohledávek a dluhů a další knihy potřebné pro daňovou evidenci. Dále jsou zde podrobně rozepsány i pojmy k evidenci daně z přidané hmoty, zdravotní a sociální pojištění, které se evidují v peněžním deníku.

Druhou částí je analytická část, kde je popsáno vedení daňové evidence vybraného podnikatele za rok 2023. Z analýzy daňové evidence podnikatele vyjdou podklady pro daňové přiznání s výsledným základem daně. Vybraným podnikatelem je fyzická osoba, která má živnostenské oprávnění na truhlářské práce. Podnikatel truhlářskou práci má jako vedlejší činnost, z důvodu pracovního poměru u jiného zaměstnavatele. Z důvodu přání fyzické osoby k zachování anonymity, není v celé bakalářské práci uvedeno jméno osoby. Jako první v analytické části je zanalyzován peněžní deník podnikatele, kde byly k němu navrhnuté nové podpoložky, které si podnikatel může nově vytvořit pro lepší přehlednost a práci. Dále je popsána evidence hmotného a drobného majetku. Je zde uvedeno, co podnikatel dělá s odpadem u zásob. V této části se analyzuje i mzdová agenda a kniha jízd podnikatele. Kniha pohledávek a dluhů se v této části taky popisuje. Je zde popsán i nepeněžní deník. V této části jsou uvedeny podklady podnikatele pro daňové přiznání, kde je vypočten základ daně podnikatele pro rok 2023. Na vypočtený základ daně navazoval výpočet zdravotního a sociálního pojištění.

Návrhová část je poslední část bakalářské práce. Tato část práce popisuje možnosti pro daňovou optimalizaci vybraného podnikatele a správnost vedení daňové evidence. V návrhové části práce jsou uvedeny dva návrhy řešení na daňovou optimalizaci poplatníka a správnost vedení daňové evidence. Prvním návrhem je výpočet způsobů odpisování pro nový majetek nakoupený v listopadu roku 2023, kdy podnikatel chtěl použít ten způsob, kde uplatní nejvíce odpisů v prvním roce odpisování. Druhý návrh je nákup vybraného materiálu do zásoby, kde je sestaven i způsob vedení evidence zásob, kterou podnikatel nevedl.

Přínosem této bakalářské práce je především její použitelnost pro podnikatele, kterému nabídne upravenou danou problematiku.

CÍLE PRÁCE A METODIKA ZPRACOVÁNÍ

Cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je systematizovat kroky a opatření ve spojitosti s vedením daňové evidence v konkrétním oboru podnikání, které povedou k daňové optimalizaci.

Aby se dosáhlo hlavního cíle, musí se provést pár dílčích cílů. U dílčího cíle se analyzuje evidence příjmů a výdajů, majetku a dluhů poplatníka. S analýzou vyjmenovaných evidencí se přichází k navrnutí krokům k optimálnímu vedení daňové evidence poplatníka, které navazují k daňové optimalizaci.

Metodika zpracování bakalářské práce

Bakalářské práce je rozdělena na teoretickou, analytickou a návrhovou část. Zde jsou použity metody, a to literární rešerše, abstrakce, analýza, syntéza, modelování a komparace. Jednotlivé metody jsou níže popsány a přiřazeny k jednotlivým částím bakalářské práce.

V teoretické části je provedena **literární rešerše**, která slouží jako východisko pro další části bakalářské práce. Literárními prameny pro teoretickou část jsou odborné texty a zákonné legislativy. Dále je v této části provedena i metoda **abstrakce**, která se používá pro definování pojmů týkající se daňové evidence. Dle Ochrany (1, s. 68) tato metoda odděluje nepodstatné jedinečné znaky od podstatných znaků.

Dle Ochrany (1, s. 45) metoda **analýzy** se používá u poznávání dané problematiky při detailním zkoumání. Cílem metody analýzy je rozložit určitý předmět na prvky, vztahy, procesy, za účelem podrobného poznání. Tato metoda je využita v analytické části bakalářské práce, kde se analyzuje současný stav poplatníka a jeho vedení daňové evidence. Zvolený podnikatel poskytl jeho interní doklady a informace o jeho podnikání na zpracování analytické části práce. Podnikatel pro práci poskytl peněžní a nepeněžní deník, knihu závazků a dluhů, evidenci majetku, všechny vydané a přijaté faktury za rok 2023. Dále poskytl mzdový list jeho zaměstnance, formuláře pro zdravotní a sociální pojištění. Poskytl také daňové přiznání za rok 2023 i s příslušnými přílohami.

Metoda **syntézy** je použita taktéž v analytické části bakalářské práce, kde dle Ochrany (1, s. 49) dochází ke skládání jednotlivých složek na jeden celek. Metoda syntézy je opakem metody analýzy. Tahle metoda je použita při výpočtu dílčího základu daně pro vybraného podnikatele.

V návrhové části bakalářské práce je použita metoda **modelování**, kde podle Ochrany (1, s. 70) dochází k predikování nebo stimulování daného problému. S metodou se lze setkat například u evidence zásob. Je zde ukázána správnost vedení evidence zásob pro daného podnikatele, který evidenci by měl vést, ale nevede. Dle Ochrany (1, s. 73) je v této metodě potřebné definovat předpoklady fungování dané věci, umět doplňovat, zpřesňovat a interpretovat dané výsledky.

Metoda **komparace** je využita v návrhové části, kde je i s výše uvedenou metodou modelování. Ochrana (1, s. 58) ve své knize uvádí podstatou této metody, a to je nalézání shod a odlišností u porovnávaných objektů zkoumání. Nachází se například u způsobech odpisování, kde se jednotlivé způsoby odpisování mezi sebou porovnávají.

Jestliže v textu není uvedeno jinak, bakalářská práce je zpracována v souladu s legislativou platnou k 31. 12. 2023.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

V této části bakalářské práce jsou uvedeny pojmy vztahující se k tématu daňová evidence. Nejprve jsou vymezené základní pojmy k daňové evidenci. Dále je popsán deník příjmů a výdajů, kde jsou rozepsány daňové i nedaňové příjmy a výdaje. Je zde popsán i nepeněžní deník. V této části jsou popsány knihy pohledávek a dluhů. Jako pomocné knihy k daňové evidenci jsou uvedeny například evidence hmotného a nehmotného majetku, zásob, kniha jízd a mzdová agenda. Popsáno je zde i zdravotní a sociální pojištění. Okrajově je popsána i evidence daně z přidané hodnoty. Jako poslední věc v této části bakalářské práce je popsán postup uzavírání knih na konci zdaňovacího období. Tato část bakalářské práce slouží jako východisko pro následující části bakalářské práce.

1.1 Vymezení daňové evidence

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 8) od 1.1.2004 vstoupila v platnost novela zákona o účetnictví. V tomto zákoně je definovaná daňová evidence, kterou bylo zrušené jednoduché účetnictví. Dle Vychopně (3, s. 53) daňová evidence obsahuje údaje o **příjmech a výdajích**, a o **majetku a dlužích podnikatele**. Dušek a Sedláček (2, s. 10) jako cíl daňové evidence uvádí poskytnutí údajů, které jsou potřebné ke zjištění základu daně z příjmů.

Hakalová, Pšenková a Kryšková (4, s. 1) uvádí ve své knize, že daňovou evidenci mohou vést pouze fyzické osoby (dále jen „FO“) nikoliv právnické osoby. Jsou to FO s příjmy ze samostatné činnosti podle §7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“). Podle Vychopně (3, s. 49) podmínkami vedení daňové evidence je to, že FO nejsou zapsané v obchodním rejstříku a nepřesáhly limit obratu 25 milionů korun českých (dále jen „Kč“) za kalendářní rok. Dále nesmí být účastníky sdružení, kde účastník sdružení nesmí být zároveň účetní jednotkou.

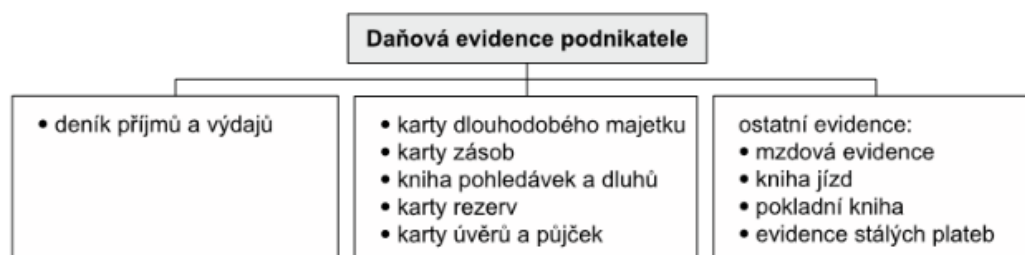
1.2 Forma vedení daňové evidence

Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 5) neexistuje žádný předpis stanovující formu vedení daňové evidence. Je zcela na podnikateli, jakou formu zvolí. Dle Duška a Sedláčka

(2, s. 11) může to být pomocí speciálního softwaru pro daňovou evidenci, psaní ručně na papír nebo v rámci programu Microsoft Excel. Podle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 5) je zde důležité i formulování vnitřních předpisů, kde jsou uvedené pravidla pro vedení údajů o majetku a závazcích a pro zaznamenávání pohybu peněžních prostředků z pohledu ZDP evidence.

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 17) se do daňové evidence mohou zaznamenat pouze výdaje související s majetkem, který je v obchodním majetku.

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 17) se obchodní majetek dělí na dlouhodobý majetek a oběžný majetek. Dlouhodobý majetek se dělí na dlouhodobý nehmotný, hmotný a finanční majetek. Oběžný majetek se dělí na zásoby, dlouhodobé a krátkodobé pohledávky, finanční majetek a na peněžní prostředky. Dle Duška a Sedláčka (2, s. 18) se od jednotlivých složek obchodního majetku odvíjí forma daňové evidence, její struktura je znázorněna na obrázku č. 1.

Obrázek č. 1: Struktura daňové evidence podnikatele

(Zdroj: 2, s. 18)

Podle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 20) otevírání daňové evidence nastává v okamžiku, kdy podnikatel zahájil svou podnikatelskou činnost nebo první den zdaňovacího období. Při otevření daňové evidence se otevře peněžní deník s převodem počátečních zůstatků peněžních prostředků v hotovosti, prostředků na účtech v bankách a popřípadě i průběžných položek z minulého zdaňovacího období. Dále se dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 25) otevřením daňové evidence rozumí otevření knih pohledávek, dluhů a pomocných knih pro ostatní složky majetků a dluhů.

1.3 Deník příjmů a výdajů

V deníku příjmů a výdajů neboli v peněžním deníku jsou evidovány chronologicky veškeré příjmy a výdaje podnikatele, na základě pokladních dokladů a bankovních

výpisů. Základní dělení příjmů a výdajů vychází z ZDP. Hakalová a Pšenková (5, s. 41) dělí příjmy a výdaje dle daňového hlediska na:

- a) příjmy zahrnované do základu daně – daňové příjmy,
- b) příjmy nezahrnované do základu daně – nedaňové příjmy,
- c) výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů – daňové výdaje,
- d) výdaje, které nelze uznat za výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů – nedaňové výdaje.

Hakalová a Pšenková (5, s. 41) uvádí posouzení, zda je daný příjem nebo výdaj daňový či nedaňový, to se určí pomocí platného ZDP. Dále se musí zanalyzovat předmět podnikání podnikatele a jeho konkrétní situace.

Příjmy zahrnované do základu daně neboli daňové příjmy jsou příjmy z podnikatelské činnosti, které pro podnikatele jsou především tržby v hotovosti nebo uhrazené vystavené faktury na běžný účet. Dle Štohl (6, s. 40) příjmy zahrnované do základu daně podle §7 ZDP můžeme dělit například na:

- a) prodej služeb,
- b) prodej zboží,
- c) prodej výrobků,
- d) ostatní, například přijaté provozní dotace a prodej obchodního majetku.

Příjmy nezahrnované do základu daně jsou příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů nebo jsou od daně z příjmů osvobozeny. Štohl (6, s. 40) uvádí mezi tyto příjmy například:

- a) příjem daně z přidané hodnoty,
- b) osobní vklad peněžních prostředků podnikatele,
- c) úvěry a zápůjčky.

Za výdaje odčitatelné od základu daně se považují výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, které jsou vynaložené na provozování činnosti. Dle Štohl (6, s. 40) tyto výdaje lze dále dělit například na:

- a) nákup materiálu,

- b) nákup zboží,
- c) mzdy,
- d) zdravotní a sociální pojištění za zaměstnance,
- e) provozní režie, například spotřeba energií, spotřeba pohonných hmot, opravy a nájemné.

Za výdaje neodčitatelné od základu daně se považují výdaje, které nelze uznat za výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Štohl (6, s. 40) uvádí mezi tyto výdaje:

- a) zdravotní a sociální pojištění pro osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“),
- b) platba daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“),
- c) nákup hmotného majetku,
- d) výdaje na osobní potřebu podnikatele,
- e) reprezentace,
- f) poskytnuté peněžní dary.

Peněžní deník/Deník příjmů a výdajů

Obchodní název:

Období:

Číslo	Datum	Doklad	Text	Hotovost		Běžný účet		Průběžné položky		Příjmy zahrn. do ZD	Výdaje odčitat. od ZD	Příjmy nezahrn. do ZD	Výdaje neodčitat. od ZD
				Příjem (celkem)	Výdej (celkem)	Příjem (celkem)	Výdej (celkem)	Příjem	Výdej				
1.													
2.													
3.													
4.													
5.													
6.													
7.													
8.													
9.													
10.													

Obrázek č. 2: Peněžní deník pro neplátce DPH

(Zdroj: 7)

Dle Kadeřábkové (7) deník příjmů a výdajů uvedený na obrázku č. 2 se dělí na dvě části. A to na **levou část** (od prvního sloupce až po sloupec s běžným účtem) zachycující pohyby u daného subjektu. Pohyby se rozumí přírůstky a úbytky zapsané na pokladu nebo na běžný účet. Dle Štohra (6, s. 39) další částí peněžního deníku je **pravá část** (od sloupce s běžným účtem po poslední sloupec), kde se zachycují přesuny peněžních částek mezi pokladnou a bankou v průběžných položkách, ale je zde i dělení příjmů a výdajů podle ZDP.

Dle Štohra (6, s. 39) do peněžních prostředků v hotovosti se zahrnuje pohyb příjmů a výdajů. Mezi doklady patří příjmový a výdajový pokladní doklad. Dále jsou v peněžním deníku peněžní prostředky na bankovním účtu, kde jsou též zachyceny pohyby příjmů a výdajů. Dle Štohra (6, s. 39) doklady u peněžních prostředků na bankovních účtech jsou výpisy z bankovních účtů.

Dále v peněžním deníku jsou průběžné položky. „*Průběžné položky slouží k zachycení převodu peněžních prostředků podnikatele z pokladny na běžný účet a z běžného účtu do pokladny, příp. k pohybu peněz mezi více běžnými účty podnikatele.*“ (6, s. 46)

Je to stejné jako v účetnictví, tyto průběžné položky jsou pojmenované jako peníze na cestě, na účtu 261. Průběžné položky se musí používat kvůli nesouladu v čase při provedení transakce a přijetí výpisu transakce. Například může nastat situace, kdy nám zatím nedošel výpis z běžného účtu u záznamu při pohybu peněžních prostředků v hotovosti a pohybu peněžních prostředků na bankovním účtu (8).

1.4 Nepeněžní deník

Dušek a Sedláček (2, s. 26) uvádí, že mimo reálných odtoků podnikatelových peněžních prostředků jsou v daňové evidenci evidovány nepeněžní výdaje v rámci agendy nepeněžní deník. Dle ZDP (9, § 24) se jedná o výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, náleží sem například paušální výdaje na dopravu, rezervy a další. I když některé daňově uznatelné výdaje nejsou ještě uhrazené, jsou i tak vedeny v daňové evidenci. Dle Duška a Sedláčka (2, s. 26) se jedná především o uplatnění daňových odpisů u hmotného majetku, ale musí být splněny všechny podmínky pro odpisování daného majetku v § 26 ZDP.

1.5 Kniha pohledávek a dluhů

Kniha pohledávek a dluhů dává přehled o vzniku pohledávek a dluhů, které vznikají z časového nesouladu mezi vystavení faktury a úhrady dané faktury. Dle Halabrinové (10, s. 74) **přepočítání cizí měny** na koruny české dle § 38 ZDP pro neuhrazené pohledávky a dluhy se udělá k 31.12. K tomuto přepočtu z cizích měn na koruny české se použije jednotný kurs, který vyhláší Ministerstvo financí České republiky po skončení roku nebo aktuální kurs platný k 31.12 od České národní banky. Dle Halabrinové (10, s. 74) se znovu nepřepočítávají pohledávky a dluhy přepočtené na Kč v minulých letech. Tyto přepočty se neprovádí ani v průběhu roku. Tudíž u daňové evidence nevznikají kurzové rozdíly jako v účetnictví.

1.5.1 Daňová evidence pohledávek

„Pohledávky představují obecně v peněžních vyjádření nároky věřitele na úhradu smluvně dohodnutých sum, například za poskytnuté výkony, zálohy či jiná plnění.“ (2, s. 34)

Halabrinová (10, s. 74) ve své knize dělí pohledávky na pohledávky z obchodních vztahů, z poskytnutých záloh nebo zápůjček a na ostatní pohledávky. Podle místa vzniku se dělí na tuzemské a zahraniční a podle doby splatnosti na krátkodobé a dlouhodobé. Dle Duška a Sedláčka (2, s. 34) krátkodobé pohledávky jsou splatné do jednoho roku a dlouhodobé nad jeden rok.

Dle ZDP (9, § 5 odst.9) se pohledávky oceňují jmenovitou hodnotou, pořizovací cenou nebo cenou určenou při bezúplatném nabytí. Jmenovitá hodnota pohledávky se snižuje o výši daně z přidané hodnoty za podmínky splnění vlastní daňové povinnosti na výstupu u plátců DPH. Můžou to být plátcí DPH, kterými byli při vzniku pohledávek.

Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 23) podrobnost a analytičnost vedení pohledávek v knize pohledávek závisí od rozsahu podnikatelské činnosti. Záleží na podnikateli, jak bude vést svoji evidenci pohledávek. Může vést jednu nebo více knih pohledávek. Kniha vydaných faktur je základ pro vedení evidence pohledávek, jsou zde vztahy mezi odběrateli a dodavateli. Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 24) evidence pohledávek může dále obsahovat informace o poskytnutých zálohách,

závdavcích a zápůjčkách. Ale také může obsahovat i informace o pohledávkách z titulu daně z příjmů či jiných přímých daní, o nárocích u daně z přidané hodnoty a spotřební daně.

Pohledávky (vydané faktury) za období										Strana číslo:.....	
Datum	Číslo dokladu	Název odběratele	Druh faktury	Kód daně	Kč			Splatná dne	Uhrazena dne	Číslo dokladu	Poznámka
					bez DPH	DPH	Celkem				
					kumulativně	kumulativně					

Obrázek č. 3: Vzor evidence pohledávek – vydané faktury

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 11)

Na obrázku č. 3 je znázorněná evidence pohledávek jako evidence vydaných faktur. Pohledávky se zapisují dle data vystavení, a to od nejstarší po nejnovější fakturu. Dále do evidence pohledávek se zapisují čísla dokladu. Je zde uvedeno i jméno odběratele. Jako druh pohledávky se uvede důvod vystavení faktury. Zaeviduje se zde, jestli byla faktura vydaná s DPH nebo nikoliv. Evidence musí obsahovat datum splatnosti a uhrazení faktury. K uhrazení faktury se запиše číslo dokladu, kterým byla faktura uhrazena. Popřípadě podnikatel si může psát ke každé faktuře poznámky.

1.5.2 Daňová evidence dluhů

„Dluhy představují v penězích vyjádřené povinnosti dlužníka uhradit smluvně dohodnuté sumy, například za přijaté výkony, zálohy či jiná plnění.“ (2, s. 37)

Dle Halabrinové (10, s. 74) dluhy se dělí na dluhy z obchodních vztahů, z přijatých záloh, z přijatých úvěrů a zápůjček a na ostatní dluhy. Dále podle místa vzniku se dluhy dělí na tuzemské a zahraniční. Dle Duška a Sedláčka (2, s. 37) se dluhy dělí i podle doby splatnosti, a to na krátkodobé a dlouhodobé.

Dle ZDP (9, § 7b odst. 3) se dluhy na rozdíl od pohledávek oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou a při převzetí pořizovací cenou.

Závazky (přijaté faktury) za období										Strana číslo:.....		
Číslo dokladu	Došlo dne	Dodavatel	Faktura		Text	Číslo účtu	Kód daně	KČ			Splatná dne	Poznámka
			číslo	ze dne				bez DPH kumulativně	DPH kumulativně	Celkem		

Obrázek č. 4: Vzor evidence závazků – přijaté faktury

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 11)

Na obrázku č. 4 je znázorněná evidence závazků jako evidence přijatých faktur. Podobně jako vydané faktury z evidence pohledávek se zapisují přijaté faktury do evidence závazků. Faktury se zapisují podle data vystavení od nejstarší po nejnovější. V evidenci musí být datумы, a to splatnosti a odeslání přijaté faktury. Píše se zde například i číslo účtu, kód daně. Dále na faktuře jde vidět, jestli závazek je zaevidován s DPH nebo nikoliv.

1.6 Pomocné knihy

Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 25) se pomocnými knihami v daňové evidenci rozumí knihy, které doplňují peněžní deník a knihu pohledávek a dluhů. Evidují se zde ostatní složky majetku a dluhy z pracovněprávních vztahů. Pomocné knihy podnikatel musí vést, pokud má pro ně použití. Mezi pomocné knihy Hakalová, Pšenková a Kryšková (4, s. 26) uvádí například knihu hmotného a nehmotného majetku, knihu evidence jízd, mzdovou agendu a další.

V dalších kapitolách jsou uvedeny a blíže vysvětleny vybrané pomocné knihy.

1.6.1 Evidence hmotného a nehmotného majetku

Dle Pilátové (12, s. 32) **dlouhodobý nehmotný majetek** (dále jen „DNM“) obsahuje ocenitelná práva, nehmotné výsledky vývoje, software a goodwill s dobou použitelnosti delší než jeden rok. Dále se považuje za DNM technické zhodnocení tohoto dlouhodobého nehmotného majetku od výše určené FO, která vede daňovou evidenci. U vedení daňové evidence výdaje na pořízení DNM a technického zhodnocení DNM

jsou pro poplatníky daňově uznatelným výdajem bez ohledu na jejich výši. Dle Pilátové (12, s. 31) pro DNM v daňové evidenci nevznikají žádné daňové odpisy.

Dle Vychopně (3, s. 338) **hmotný majetek**, kterým se podle § 26 ZDP rozumí například:

- a) samostatné hmotné movité věci nebo i soubory hmotných movitých věcí samostatné technickoekonomické určení, při kterých je vstupní cena větší než 80 000 Kč a musí mít provozně technické funkce delší jak jeden rok,
- b) dospělá zvířata a jejich skupiny, kdy mají vstupní cenu vyšší než 80 000 Kč,
- c) domy, budovy a jednotky,
- d) stavby s výjimkou důlních děl, drobných staveb a oplocení k plnění funkcí lesa,
- e) pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než tři roky.

Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 39) pořízení hmotného majetku se eviduje v peněžním deníku jako výdaj z bankovního účtu nebo pokladny a jako výdaj nedaňový. Do daňových výdajů se postupně uplatní pořízení hmotného majetku, a to formou daňových odpisů.

Nigrin (13, s. 21) definuje **pořizovací cenu**, jako cenu, za kterou byl majetek pořízen včetně jeho doprovázejících výdajů. Cena, za kterou by byl pořízen majetek, se označuje jako **reprodukční pořizovací cenu**. Dle Nigrina (13, s. 22) podnikatel, který si pořídil nemovitý majetek v době **delší** než pět let před jeho vložením do obchodního majetku nebo před zahájení nájmu, ocení majetek reprodukční pořizovací cenou. Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 37) u nemovitého majetku se zvyšuje pořizovací cena o výdaje prokazatelně vynaložené na jejich opravy a na technické zhodnocení, když byl nemovitý majetek pořízený v době **kratší** než pět let před jeho vložením do obchodního majetku nebo před zahájení nájmu. Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 38) podnikatel vlastníci movitý majetek v době **delší** než jeden rok před vložením do obchodního majetku nebo před zahájení nájmu, bude vstupní cenou reprodukční pořizovací cena kromě majetku nabytého finančního leasingu.

Karta č. DM ...

Obchodní jméno:		Inventární číslo:		
Název:				
Další údaje:				
Vstupní cena:		Datum zařazení:		
Způsob pořízení:		Doklad:		
Odpisová skupina:		Způsob odpisu:		
Kód CZ-CPA:		Výrobní číslo:		
Zvýšená odpisová sazba ²¹ :				
Uplatněn ve zdaňovacím období:				
Datum odpisu	Roční odpisová sazba (koeficient odpisu)	Odpis v Kč	Zůstatková cena v Kč	Poznámka
Způsob vyřazení:		Datum vyřazení:		

Obrázek č. 5: Karta dlouhodobého majetku

(Zdroj: 2, s. 50)

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 50) na kartě dlouhodobého majetku, který je uvedený na obrázku č. 5, se zachycují všechny dlouhodobé hmotné a nehmotné majetky. Zapišou se údaje o majetku, například název a vstupní cena. A dále vše potřebné k odpisování jen pro dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý nehmotný majetek nemá daňové odpisy.

1.6.1.1 Daňové odpisy hmotného majetku

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 51) v daňové evidenci se používají pouze daňové odpisy. Pomocí daňových odpisů se můžou uplatnit výdaje, které jsou spojené s pořízením hmotného majetku. Hnátek (14, s. 58) definuje odpis jako část vstupní ceny, která se může uplatnit jako daňově uznatelná za určité zdaňovací období. Odpisuje se nejvýše do vstupní ceny majetku nebo do zvýšené vstupní ceny majetku. Dle Hnátky (14, s. 58) zvýšenou vstupní cenou se rozumí například provedení technického zhodnocení majetku.

Dle Duška (15, s. 20) je v příloze č.1 ZDP vymezených šest odpisových skupin pro hmotný majetek, pro které v § 30 ZDP je vymezená doba odpisování. V tabulce č. 1 jsou vypsány odpisové skupiny, u kterých je požadovaná minimální doba odpisování a co se tam může vyskytnout za předměty.

Tabulka č. 1: Doba odpisování pro jednotlivé odpisové skupiny

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 15, s. 20; 9, příloha č. 1)

Odpisová skupina	Minimální doba odpisování	Příklady hmotného majetku
1.	3 roky	počítače, jízdní kola
2.	5 let	obráběcí stroje, osobní automobily, nábytek
3.	10 let	kotle k ústřednímu topení, lodě
4.	20 let	budovy ze dřeva a plastů, průmyslové komíny chemických podniků
5.	30 let	silnice, fontány, budovy (pokud nejsou uvedeny v jiné odpisové skupině)
6.	50 let	budovy hotelů, knihovny, muzea, historické nebo kulturní památky

Hnátek (14, s. 64) vymezuje ve své knize způsoby odepisování, a to rovnoměrné nebo zrychlené. Dalšími způsoby odepisování jsou mimořádné, časové a výkonové odpisy. Dle Duška a Sedláčka (2, s. 51) si podnikatel může vybrat typ odpisování, jakmile si vybere jeden typ odpisování u specifického majetku, musí v tomto odepisování pokračovat až do vyřazení majetku nebo do úplného odepsání. Dle Hnátky (14, s. 63) si odpisovatel v určitých případech způsob odpisování nemůže vybrat, ale musí zůstat u odepisování majetku, které vybral předchozí majitel daného majetku. Dle Duška a Sedláčka (2, s. 51) musí zůstat původní cena a nový vlastník musí pokračovat již ve vytvořených odpisech, protože nesmí znovu odpisovat již část odepsanou. Hnátek (14, s. 63-64) rozebírá ve své knize ustanovení § 30 odst. 10 ZDP, které upravuje situace, kdy v odpisování musí pokračovat například:

- a) poplatník, který z obchodního majetku vyřadil hmotný majetek a následně ho zpátky zahrnul do obchodního majetku,
- b) manželka (manžel), která má hmotný majetek v obchodním majetku, který již měl manžel (manželka) v obchodním majetku a odepisoval ho, s výjimkou koupě majetku od druhého z manželů,

Rovnoměrné odepisování je popsáno v § 31 ZDP. Jsou zde přiřazeny k odpisovým skupinám maximální roční odpisové sazby. Dle ZDP (9, § 31 odst. 7) si zde poplatník může uplatnit i nižší roční odpisové sazby, než je uvedeno v tabulce č. 2, ale tím se doba odpisování prodlouží. Tyto nižší sazby nemůže použít fyzická osoba, která uplatňuje výdaje paušálním procentem z příjmů a je povinna vést odpisy pouze evidenčně. Dle Vychopně (3, s. 370) nemůže použít nižší roční odpisovou sazbu fyzická osoba používající hmotný majetek pouze částečně k zajištění zdanitelného příjmu, a která zahrnuje poměrnou část odpisů do výdajů k zajištění zdanitelného příjmu. Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 43) pro výpočet rovnoměrného odpisu v prvním roce odpisování a v dalších letech odpisování se použijí následující vzorce.

$$\text{roční odpis v 1. roce} = \frac{\text{vstupní cena}}{100} \times \text{roční odpisová sazba pro 1. rok odpisování} \quad (1.1)$$

$$\text{roční odpis v dalších letech} = \frac{\text{vstupní cena}}{100} \times \text{roční sazba v dalších letech} \quad (1.2)$$

Tabulka č. 2: Základní roční odpisová sazba pro hmotný majetek

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 9, § 31 odst. 1 bod a)

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

V tabulce č. 2 jsou přiřazeny roční odpisové sazby pro každou odpisovou skupinu. Sazba v prvním roce odpisování se použije pouze jednou, kdy majetek se začal odpisovat. Sazba pro odpisování v dalších letech, se použije v druhém roce a v dalších letech odpisování až do ukončení odpisování. Dle Hnátky (14, s. 67) sazba pro zvýšenou vstupní cenu

majetku se použije u majetku, kdy poprvé v daném roce se provedlo technické zhodnocení a následně se uvedlo do užívání.

Tabulka č. 3: Roční sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 20 %

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 9, § 31 odst. 1 bod b)

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	40	30	33,3
2	31	17,25	20
3	24,4	8,4	10

V tabulce č. 3 je roční odpisová sazba zvýšená o 20 % v prvním roce odpisování. Dle ZDP (9, § 31 odst. 2) takto zvýšenou sazbu může použít pouze poplatník se zemědělskou a lesní výrobou, který má příjmy z této činnosti více než 50 % z celkových příjmů poplatníka. Musí být prvním odpisovatelem, který má v obchodním majetku stroje pro zemědělství a lesnictví.

Tabulka č. 4: Roční sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 15 %

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 9, § 31 odst. 1 bod c)

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	35	32,5	33,3
2	26	18,5	20
3	19	9	10

V tabulce č. 4 je roční odpisová sazba zvýšená o 15 % v prvním roce odpisování, kterou může použít pouze poplatník. Dle Vychopně (3, s. 373) poplatník musí být první odpisovatelem hmotného majetku, a to zejména čistírny odpadních vod a majetku zpracovávající druhotné suroviny.

Tabulka č. 5: Roční sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 10 %

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 9, § 31 odst. 1 bod d)

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	30	35	33,3
2	21	19,75	20
3	15,4	9,4	10

Roční odpisovou sazbu zvýšenou o 10 % v prvním roce odpisování uvedenou v tabulce č. 5 může použít pouze poplatník, který dle ZDP (9, § 31 odst. 4) je prvním odpisovatelem hmotného majetku zaříděného podle ZDP v odpisových skupinách 1 až 3 s výjimkou stroje pro zemědělství a lesnictví, zařízení pro úpravu a čištění vod a zařízení pro zhodnocení druhotných surovin.

Dle ZDP (9, § 31 odst. 5) pro motocykly a osobní automobily zvýšení prvního ročního odpisu o 10 %, 15 % a 20 % je možné pouze u provozovatelů silniční motorové dopravy, autoškoly, taxislužby a u pohřebních a sanitních vozidel. Dle Pilátové (12, s. 56) dále zvýšení ročního odpisu platí u letadel, které jsou využívána provozovateli letecké dopravy, leteckých prací a provozovateli leteckých škol. Pilátová (12, s. 58) uvádí, že zvýšení prvního ročního odpisu o 10 %, 15 % a 20 % není možné u rekreačních a sportovních člunů, dále u spotřebičů, které jsou převážně pro domácnost.

Zrychlené odpisování dle § 32 ZDP. Pro zrychlené odpisování hmotného majetku jsou k odpisovým skupinám přiřazeny sazby na výpočet odpisů viz tabulka č. 6. Dle Vychopně (3, s. 374) u zrychleného odpisování není možné využít nižší sazby jako u rovnoměrného odpisování. Sazba v prvním roce odpisování, v dalších letech a sazba pro zvýšenou zůstatkovou cenu majetku se použijí stejně, jak bylo vysvětleno pro tabulku č. 2 u rovnoměrného odpisování.

Tabulka č. 6: Koeficienty pro zrychlené odpisování

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 13, s. 26)

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou zůstatkovou cenou
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Dle Halabrinové (9, s. 79) na výpočet zrychleného odpisu v prvním roce a v dalších letech odpisování se použijí vzorce, které jsou uvedené níže.

$$\text{Odpis v prvním roce} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{koeficient pro první rok}} \quad (1.3)$$

$$\text{Odpis v dalších letech} = \frac{2 \times \text{zůstatková cena}}{(\text{koeficient pro další roky} - \text{počet let odepisování})} \quad (1.4)$$

Prudký a Lošťák (16, s. 151) uvádí, že **mimořádné odpisy** dle § 30a ZDP se používají pro hmotný majetek pořízený v období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2023. Dle ZDP (9, § 30a odst. 1) první odpisovatel hmotného majetku v odpisové skupině 1 může odepsat za 12 měsíců rovnoměrně bez přerušení do 100% vstupní ceny. Dle Prudkého a Lošťáka (16, s. 152) hmotný majetek v odpisové skupině 2 může poplatník, který je prvním odpisovatelem, uplatnit odpisy rovnoměrné do výše 60% vstupní ceny hmotného majetku za prvních 12 měsíců a za dalších následujících 12 měsíců uplatnit odpisy rovnoměrné do výše 40% vstupní ceny hmotného majetku. Dle ZDP (9, § 30a odst. 3) zahájení odpisování začíná následující měsíc po dni, kdy byly splněny podmínky pro odpisování. Odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru. Technické zhodnocení hmotného majetku zde nezvyšuje jeho vstupní cenu. Dle ZDP (9, § 30a odst. 5) se odepisuje samostatně

podle odpisové skupiny, kde je zařazen hmotný majetek, buď si zvolí rovnoměrné nebo zrychlené odpisování.

1.6.1.2 Vyřazení majetku

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 58) k vyřazení majetku může docházet z mnoha důvodů, a to v důsledku darování, prodeje, přerazení z podnikatelského do osobního užívání, uplynutí doby životnosti, škody nebo manka.

Podle Duška a Sedláčka (2, s. 59) podnikatel nesmí zůstatkovou cenu daného majetku zahrnout do daňových výdajů, při vyřazení majetku v důsledku darování majetku jinému subjektu. Ovšem může zahrnout do daňových výdajů poloviční odpis, za podmínky, kdy daný majetek byl na začátku zdaňovacího období evidován v obchodním majetku podnikatele.

Dušek a Sedláček (2, s. 58, 60) uvádí, že při vyřazování majetku v důsledku prodeje a přerazení z podnikatelského do osobního užívání majetku, který nebyl zatím zcela odepsán, může podnikatel do výdajů zahrnovaných do základu daně zahrnout zůstatkovou cenu a polovinu ročních odpisů. Dušek a Sedláček (2, s. 59) uvádí podmínku pro zahrnutí zůstatkové ceny a poloviny ročních odpisů, která je uvedena výše u vyřazení majetku v důsledku darování, jedná se o majetek evidovaný v obchodním majetku podnikatele na začátku zdaňovacího období.

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 59) poloviční odpis lze uplatnit u vyřazování majetku v důsledku manka. Zůstatkovou cenu vyřazeného majetku nelze uplatnit jako daňový výdaj s výjimkou, kdy je škoda či manko předepsáno k úhradě v maximální výši této náhrady. Dle Duška a Sedláčka (2, s. 59) pokud dojde ke škodě v důsledku živelných pohrom nebo způsobení škody od neznámého pachatele, lze do daňových výdajů zahrnout poloviční odpis i celou výši zůstatkovou cenu majetku. Ke škodě způsobené neznámým pachatelem musí mít podnikatel potvrzení od policie. Dle ZDP (9, § 24 odst. 10) za živelnou pohromou, kterou můžeme zapsat do daňových výdajů, se považuje:

- a) nezaviněný požár a výbuch,
- b) povodeň, záplava,
- c) vichřice s rychlostí větru nad 75 km/h,

d) zemětřesení 4. stupně mezinárodní stupnice.

Dle ZDP (9, § 24 odst. 10) výše škody musí být doložená od soudního znalce nebo pojišťovny. Dušek a Sedláček (2, s. 59) uvádí, že jestliže došlo ke škodě jinak než dle § 24 odst. 10 ZDP, podnikatel si může uplatnit poloviční odpis a zůstatkovou cenu, která může být jen do maximální výše budoucích daňových příjmů z důsledku škody. Jedná se například o plnění pojištění za vzniklou škodu.

1.6.2 Evidence zásob

Dle Pilátové (12, s. 69) mezi zásoby patří materiál, nedokončená výroba a polotovary, výrobky, mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny, zboží a poskytnuté zálohy na zásoby. Dle vyhlášky č. 500/2002 Sb. (17, § 9) v materiálu mohou být zařazeny suroviny, náhradní díly, obaly, movité věci s dobou použitelnosti jednoho roku a méně. Dále jako materiál se řadí majetek, který má dobu použitelnosti delší než rok a jeho ocenění je do 80 000 Kč. Dle Pilátové (12, s. 69) po vydání do spotřeby se tento majetek eviduje jako **drobný hmotný majetek** v užívání, který již není součástí zásob. Touto evidencí se prokáže, že výdaje související s údržbou a provozem tohoto majetku jsou daňově uznatelné.

Dle Pilátové (12, s. 69) se zásoby evidují formou skladových karet podle jednotlivých druhů zásob. Ocenění zásob je podobné jako u majetku a to že, pořizovací cenou se oceňují zásoby. V den platby za pořízení zásob vzniká daňově uznatelný výdaj. Příjmy z prodeje zásob vznikají zdanitelným příjmem v roce, kdy proběhl skutečný peněžní tok. Evidence a vykazování zásob trvá do okamžiku vyskladnění. Při vyskladnění se zásoby také oceňují. Dle Halabrinové (10, s. 83) pro oceňování zásob při vyskladnění se používá metoda FIFO, která je zkratkou anglického First In, First Out, a metoda váženého aritmetického průměru. U metody váženého aritmetického průměru se zásoby vyskladňují v průměrných cenách. Dle Vychopně (3, s. 457) při metodě FIFO se vydávají nejdříve nejstarší zásoby a na závěr ty nejnovější. Musí se zde vědět, kdy byly přijaty zásoby na sklad, v jakém množství a za jakou cenu. Dle Žáčkové a Berana (18) FIFO nebere ohled na případnou vyšší inflaci, zatímco metoda váženého aritmetického průměru bere ohled na inflaci a hodnota marže bude stabilnější. Dle Chalupy (19, s. 156) na výpočet váženého aritmetického průměru se použije vzorec, který je níže uvedený.

$$\text{Vážený aritmetický průměr} = \frac{\text{celkový počet zásob na skladě v Kč}}{\text{celkový počet zásob v měrných jednotkách}} \quad (1.5)$$

Dušek a Sedláček (2, s. 70) uvádí, že pokud se při inventuře nebo v průběhu roku zjistí manko, lze nejdříve uplatnit daňově přirozené úbytky. Tyto přirozené úbytky zůstanou ve výdajích, při výši těchto úbytků musí být uvedena norma ve vnitřním předpise a musí být ekonomicky odůvodněná poplatníkem. Jestliže manko převyšuje normu, musí plátce DPH vrátit odpočet DPH a dané manko je nedaňovým výdajem. Dle ZDP (9, § 24 odst. 2 písm. zg) daňové výdaje nastávají například při likvidaci, kdy poplatník musí mít protokol o provedení likvidace. Dle ZDP (9, § 25 odst. 2) dále to jsou technické a technologické úbytky. Daňovými výdaji jsou i úbytky, které vyplývají z přirozených vlastností zásob jako sesychání, nezaviněné úhyny zvířat a další.

1.6.3 Kniha jízd

Dle Hakalové a Pšenkové (5, s. 79) v knize jízd se evidují údaje o používání dopravních prostředků, které podnikatel používá pro svou ekonomickou činnost. Dopravní prostředek, který má podnikatel v obchodním majetku, je evidován na kartě dlouhodobého majetku. Jeho pořizovací cena se uplatňuje do daňových výdajů formou daňových odpisů. Podnikatel nepoužívající paušální výdaje na dopravu silničním motorovým vozidlem musí podrobně evidovat provoz dopravního prostředku, aby si na něho mohl uplatňovat daňové výdaje (20). Dle Hnátky (14, s. 163) podnikatel platící daň z přidané hodnoty musí vést knihu jízd, i když neuplatňuje skutečné daňové výdaje na používání dopravního prostředku. Vedením knihy prokazuje skutečnosti o automobilu, kdy si podnikatel může uplatnit nárok na odpočet DPH například za nákup pohonných hmot. Dle Hakalové a Pšenkové (5, s. 79) mezi daňové výdaje v souvislosti s používáním dopravního prostředku se můžou zahrnout opravy, havarijní pojištění, parkování, silniční daň, nákup pohonných hmot a další.

Dle ZDP (9, § 24 odst. 2 písm. zt) paušální výdaj na dopravu je stanoven maximálně pro tři vlastní motorové vozidla, a to ve výši 5 000 Kč na jedno silniční motorové vozidlo za kalendářní měsíc zdaňovacího období nebo období, ve kterém poplatník podává daňové přiznání. Dle Hnátky (14, s. 164) podnikatel si nemůže dát do daňových výdajů

spotřebu pohonných hmot a parkovné společně s paušálními výdaji. Za daňové výdaje spojené s provozem vozidla si podnikatel používající paušální výdaje může zahrnout do základu daně výdaje, a to na odpisy vozidla, pojištění, opravy, údržbu, dálniční poplatky a další.

Kniha jízd se může evidovat papírovou nebo elektronickou formou. Údaje o cestě by se měly zapisovat hned po návratu z cesty, protože by se už mohlo zapomenout na detaily o cestě. Z důvodu prokázání bezpečnosti práce pro povinné bezpečnostní přestávky zaměstnancům se musí vést kniha jízd denně a další údaje o cestě se nemohou dopisovat zpětně (20).

Dle Bajzíkovej (21) kniha jízd by měla obsahovat minimálně údaje o datumu jízdy, času odjezdu a příjezdu, místu jízdy, účelu jízdy, počtu ujetých kilometrů, typu a registrační značky vozidla. Dle Hnátky (14, s. 28) by měla dále kniha jízd obsahovat stav ujetých kilometrů k 1. lednu nebo k datu zahájení používání vozidla případně k datu zahájení ekonomické činnosti a k 31. prosinci nebo k datu ukončení používání vozidla, případně k datu ukončení činnosti.

1.6.4 Mzdová agenda

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 77) podnikatel zaměstnávající osoby na základě pracovní smlouvy, dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti eviduje mzdy zaměstnanců na mzdových listech. Pro každého zaměstnance zvlášť vede zaměstnavatel mzdový list za kalendářní rok. Šubrt (22, s. 18) uvádí povinnost evidence mzdových listů, která je uložena v § 38j ZDP, jsou zde předepsány údaje pro daňové účely včetně údajů o úhrnu zúčtovacích mezd, částek sociálního a zdravotního pojištění. Kromě povinných údajů pro daň z příjmů ze závislé činnosti se doporučuje uvádět údaje nemocenského pojištění kvůli žádostem na dávky na nemocenské pojištění.

Dle ZDP (9, § 38j odst. 2) mzdové listy musí obsahovat tyto údaje:

- a) poplatníkovy jméno a příjmení i dřívější,
- b) rodné číslo, pokud se jedná o daňového nerezidenta píše se datum narození, číslo a typ dokladu dokládající jeho totožnost a kód státu, který jeho doklad vydal pro daňové účely identifikaci ve státu daňové rezidence a pro ten stát kód,

- c) bydliště,
- d) jméno a rodné číslo osoby, na kterou poplatník využívá slevu na dani, výši nezdanitelných částek základu daně a daňové zvýhodnění s uvedením důvodu, aby byly uznané,
- e) den nástupu zaměstnance do zaměstnání, u daňového nerezidenta den ukončení zaměstnání v České republice,
- f) údaje povinné ke každému kalendářnímu měsíci,
 - 1. úhrn zúčtovacích mezd bez ohledu způsobu vyplacení,
 - 2. osvobozené částky z úhrnu mezd v bodě 1,
 - 3. základ pro stanovení zálohy na daň nebo na daně podle zvláštní sazby, další povinné údaje o výsledné záloze nebo o sražené dani podle zvláštní sazby,
 - 4. podle §35ba a §35c měsíční slevu na dani, měsíční daňové zvýhodnění a daňový bonus za měsíc, dále podle §35ba a §35c zálohu sníženou o měsíční slevy na dani,
 - 5. skutečně sraženou zálohu.

Dle ZDP (9, § 6 odst.7 písm. d) nezdanitelnými náhradami se rozumí, když například zaměstnanec uhradí částku za nákup náradí pro podnikatele. Tuto částku podnikatel svému zaměstnanci vrátí, zaměstnanci vznikne příjem, který není předmětem daně.

Dle zákoníku práce (23) zaměstnavatel od zaměstnance nesmí vyžadovat informace, které bezprostředně nesouvisejí se základním pracovněprávním vztahem a s výkonem práce. Informace, které nesmí vyžadovat jsou o sexuální orientaci, původu, těhotenství, příslušnosti k církvi nebo náboženské společnosti, členství v politických stranách nebo hnutí, členství v odborové organizaci, rodinných a majetkových poměrech, trestněprávní původnosti. Dle Šubrta (22, s. 19) informace o těhotenství, rodinných a majetkových poměrech a trestní bezúhonnosti zákon umožňuje vyžadovat jen, kdy pro vyžadování je dán věcný důvod spočívající v povaze dané práce. Například u prací zakázaných těhotným ženám, bude zaměstnavatel údaj o těhotenství vyžadovat.

1.7 Zdravotní a sociální pojištění

Dle Dvořákové, Pitterlinga a Skalické (24, s. 53) zdravotní a sociální pojištění zaměstnavatel neodvádí za zaměstnance, který má pracovní poměr na dohodě o provedení práce, kde jeho příjem činí maximálně 10 000 Kč. Dle zákona o nemocenském pojištění (25, § 6 odst.2) jestliže hrubý měsíční příjem je nižší než 4 000 Kč u dohody o pracovní činnosti, pak se také neodvádí zdravotní a sociální pojištění.

Dle Dvořákové, Pitterlinga a Skalické (24, s. 53) **zdravotní pojištění za zaměstnance** má zaměstnavatel povinnost odvádět 13,5 % z vyměřovacího základu zaměstnance. Tato vypočtená částka musí být zaokrouhlená nahoru na celé koruny, zaměstnavatel ji odvede dané zdravotní pojišťovně zaměstnance. Jedna třetina z vypočtené částky bude zaměstnanci stržena ze mzdy. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 159) od 1.1. 2023 minimální mzda neboli minimální vyměřovací základ na platbu zdravotního pojištění je 17 300 Kč a minimální pojistné je tedy 2 336 Kč. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 158, 160) minimální vyměřovací základ neplatí například pro osoby, za které je plátcem pojistného stát, vyměřovacím základem je pro ně jejich skutečný příjem. Vybíhal a Příb (26, s. 161) uvádí, že pokud je reálný vyměřovací základ nižší než minimální vyměřovací základ, zaměstnanec musí doplatit zdravotní pojišťovně prostřednictvím jeho zaměstnavatele pojistné z rozdílů těchto vyměřovacích základů sazbu 13,5 %. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 160) výjimka pro snížení minimálního vyměřovacího základu je u zaměstnání netrvalá po celé rozhodné období. Minimální vyměřovací základ se snižuje také u zaměstnancích, kterým bylo poskytnuto volno pro důležité překážky v práci. Tato výjimka může být také pro zaměstnance, za kterou je plátcem pojistného stát v průběhu rozhodného období. Vybíhal a Příb (26, s. 159) uvádí ve své knize zrušení maximálního vyměřovacího základu od 1.1.2015.

Dle Dvořákové, Pitterlinga a Skalické (24, s. 53) **sociální pojištění za zaměstnance** má zaměstnavatel povinnost odvádět z vyměřovacího základu zaměstnance 24,8 %. Z toho připadá 21,5 % na důchodové pojištění, 2,1 % na nemocenské pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti. Dle Vybíhala a Příba (26, s.173) sazba pro zaměstnance z vyměřovacího základu je 6,5 % a skládá se jen z důchodového pojištění. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 174) tyto vypočtené částky musí být zaokrouhlené nahoru na celé koruny. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 181) maximální vyměřovací základ zaměstnance je částka

ve výši 48násobku průměrné mzdy 40 324 Kč, což pro rok 2023 vychází 1 935 552 Kč. Jestliže úhrn vyměřovacích základů přesáhne v kalendářním roce stanovený maximální vyměřovací základ, tak se z přesahující částky vyměřovacího základu nemusí platit sociální pojištění v daném roce. Vybíhal a Příba (26, s. 182) uvádí, že minimální vyměřovací základ zaměstnance není stanoven.

Dle Vybíhala a Příba (26, s. 149) **zdravotní pojištění OSVČ** nastává povinné dnem zahájení samostatné výdělečné činnosti. Oznámení příslušné zdravotní pojišťovně zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti OSVČ musí poslat nejpozději do osmi dnů ode dne zahájení nebo ukončení činnosti. Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 58) zdravotní pojištění OSVČ je ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu, vyměřovací základ je 50 % příjmů ze závislé činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jejich zajištění, dosažení a udržení. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 160) k 1.1.2023 minimální roční vyměřovací základ je 241 944 Kč, minimální roční pojistné je 32 663 Kč, tudíž minimální měsíční záloha je 2 722 Kč. Od 1.1.2015 je zrušen maximální vyměřovací základ. Dle Vybíhala a Příba (26, s.161) pokud bude vyměřovací základ nižší než minimální a je samostatná výdělečná činnost jako hlavní zdroj příjmů, pak pro OSVČ je povinnost odvést pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu. Formou měsíčních záloh a doplatku platí OSVČ pojistné. Zálohy jsou splatné do osmého dne následujícího kalendářního měsíce. Dle Vybíhala a Příba (26, s.162) minimální výše záloh se platí v prvním roce podnikání. Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 59) OSVČ musí její zdravotní pojišťovně předložit přehled o příjmech a výdajích nejpozději do jednoho měsíce ode dne podání daňového přiznání za tento kalendářní rok. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 166) jestliže pojistné nebo záloha na pojistné plátce pojistného nezaplatil ve stanovené lhůtě nebo v nižší částce, za každý den prodlení má penále z dlužné částky. Penále se stanoví podle výše úroků z prodlení, které odpovídá výši repositáže, kterou stanoví Česká národní banka pro první den kalendářního pololetí. Dle VZP (27) od 1.7.2022 do 31.12.2023 je penále ve výši 0,0411 % z dlužné částky. Podle Vybíhala a Příba (26, s. 166) platba penále se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. V případě přeplatku pojistného, zdravotní pojišťovna musí vrátit ve stanovené době do jednoho měsíce přeplatek. Pokud tak neučiní, je povinna za každý den ode dne následujícího po splatnosti platit penále z výše dlužné částky.

Dle Vybíhala a Příba (26, s. 173) **sociální pojištění OSVČ** musí OSVČ platit 29,2 % z vyměřovacího základu, z toho připadá 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění je dobrovolné a činí 2,1 % z měsíčního základu. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 174) podmínkou pro placení nemocenského pojištění je minimální měsíční základ, který od 1.1. 2023 činí 8 000 Kč. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 183) vyměřovací základ OSVČ pro důchodové pojištění a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka, kterou si OSVČ určí sama, ale musí to být nejméně 50 % daňového základu. Maximální vyměřovací základ je 1 935 552 Kč pro pojistné na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na důchodové pojištění. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 184) minimální měsíční vyměřovací základ u OSVČ s hlavní samostatnou činností na odvod záloh pojistného činí 25 % z průměrné mzdy, tedy 10 081 Kč. Pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a na nemocenské pojištění se musí odvádět na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) na jednotlivé kalendářní měsíce. Dle Šubrta (22, s. 446) OSVČ vykonávající samostatnou výdělečnou činnost po část kalendářního roku musí podat příslušné OSSZ přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok nejpozději do jednoho měsíce od podání daňového přiznání. Dle Vybíhala a Příba (26, s. 184) jestliže pro podnikatele jeho podnikatelská činnost je vedlejší činností, nemusí platit sociální pojištění, jestliže jeho rozhodný příjem za podnikání nepřekročí částku 96 777 Kč.

1.8 Evidence daně z přidané hodnoty

Dle Kuneše (28, s. 27) daň z přidané hodnoty se zapisuje do peněžního deníku, a to mezi výdaje neodečitatelné od základu daně nebo mezi příjmy nezahrnované do základu daně.

Osoba povinná k DPH je osoba vykonávající ekonomickou činnost. Ekonomickou činností se rozumí podnikání a další samostatné výdělečné činnosti.

Dle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“) (29, § 6) se **plátcem** stane osoba, jejíž obrat přesáhne 2 000 000 Kč za 12 přecházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Dle Pilátové (12, s. 98) se podnikatel musí registrovat do patnácti dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročil limit. Plátcem se stane od prvního dne měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl překročen limit. Dle Pilátové (12, s. 100) plátcem může být osoba, která nepřekročila obrat a sama

se rozhodla být dobrovolně plátce. Tato osoba se stane plátcem dnem následujícího po doručení rozhodnutí o registraci plátce.

Dle Kuneše (28, s. 352) plátce je povinen s účinností od 1.ledna 2021 podávat pouze elektronicky daňové přiznání, dodatečné daňové přiznání, kontrolní hlášení nebo souhrnné hlášení. Povinnost podávat kontrolní hlášení má každý plátce od roku 2016, jedná se o přehled daňových dokladů. Přihláška k registraci plátce nebo identifikační osoby se musí podat pouze elektronickou formou. Dle Halabrinové (10, s. 92) do dvacátého pátého dne následujícího měsíce odevzdávají měsíční plátci DPH přiznání a hlášení. U čtvrtletních plátců je den odevzdání do dvacátého pátého dne následujícího měsíce po skončení čtvrtletí.

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 44) evidenci DPH může podnikatel mít i v rámci knihy pohledávek a dluhů nebo odděleně, kde se bude členit DPH na výstupu a vstupu a bude se zvlášť zapisovat v daných sazbách daně. DPH na výstupu se vyinkasuje při prodeji od zákazníka například za poskytnuté služby a zboží. DPH na vstupu je DPH, které se zaplatí při koupi s přijatým zbožím, službou a tak dále. Daňová povinnost DPH se vypočítá jako DPH z výstupu mínus DPH na vstupu (30). Dle Duška a Sedláčka (2, s. 44) se evidence musí vést tak, aby byly pro účely daňového řízení prokázány daňové dluhy za každé zdaňovací období, nárok na odpočet a vrácení daně za zdaňovací období, zaplacené zálohy na daň a zúčtování daní jako výsledek za zdaňovací období ve vazbě na daňové přiznání.

Dle Duška a Sedláčka (2, s. 43) plátce DPH může vytvářet daňový doklad s přenesenou daňovou povinností, kdy dodavatel fakturuje bez DPH. A musí být na vydané faktuře dané, že se jedná o přenesenou daňovou povinnost. Dle ZDPH (29, §92a odst. 1) odběratel musí být též plátce DPH v tuzemsku. Dle ZDPH (29, §9e a odst. 1) se jedná především o poskytnutí stavebních nebo montážních prací dle kódů 41 až 43 klasifikace produkce CZ-CPA.

Dle ZDPH (29, § 47 odst. 1) má DPH tři sazby, a to pro rok 2023 jsou **21%, 15% a 10%**. Základní sazba 21% se uplatňuje na většinu zboží a služeb. První snížená sazba DPH 15% se uplatňuje pro zboží a služby uvedených v přílohách č. 2 a 3 ZDPH. Jedná se například o potraviny. Dle Štohla (6, s. 57) druhá snížená sazba DPH 10% se uplatňuje pro zboží

a služby uvedených v přílohách 2a a 3a ZDPH, například pro ubytovací služby, knihy a kojeneckou výživu.

1.9 Postup uzavírání knih na konci zdaňovacího období

Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 81) uzavírání knih je činnost, při které se k poslednímu dni zdaňovacího období zjišťují souhrnné částky údajů sledovaných v peněžním deníku. Dále se zjišťují stavy neuhrazených pohledávek a dluhů, v knihách majetku se zjišťují stavy majetku. Zjišťují se stavy v pomocných knihách a v dalších záznamech.

Dle Pilátové (12, s. 79) poplatník vedoucí daňovou evidenci musí k poslednímu dni zdaňovacího období dle § 7b odst. 4 ZDP zjistit skutečný stav zásob, pohledávek, dluhů a hmotného majetku. Dále má povinnost provést zápis o tomto zjištění a při případných rozdílech upravit základ daně podle § 24 a § 25 ZDP.

Tabulka č. 7: Přehled o majetku a dlužích

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 4, s. 83)

Název	Na začátku zdaňovacího období Kč	Na konci zdaňovacího období Kč
Majetek		
Hmotný majetek		
Peněžní prostředky v hotovosti		
Peněžní prostředky na bankovních účtech		
Zásoby		
Pohledávky včetně poskytnutých úvěrů a zápůjček		
Ostatní majetek		
Dluhy		
Dluhy včetně přijatých úvěrů a zápůjček		
Rezervy		

Mzdy

Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 82) jsou v **přehledu o majetku a dlužích** zapsané informace o majetku a o dlužích podnikatele, které se člení viz tabulka č. 7. Skutečný stav na konci zdaňovacího období zásob a hmotného majetku se musí evidovat. Dle Pilátové (12, s. 79) při skutečném stavu pohledávkách a dluhů na konci zdaňovacího období se pracuje s prvotními doklady, abychom zjistili, zda jsou podchyceny všechny pohledávky a dluhy. Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 82) stručný přehled o majetku a dlužích je součástí přílohy č. 1 daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Hakalová, Pšenková a Kryšková (4, s. 81) uvádí, že dle ZDP na konci zdaňovacího období se musí upravit příjmy a výdaje daňové, které jsou vykázané v peněžním deníku. Tato úprava může být označována **uzávěrkovou úpravou příjmů a výdajů**. Do přílohy č. 1 daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob se uvádějí úpravy zvyšující nebo snižující rozdíl mezi příjmy a výdaji dle § 5 a § 23 ZDP. Dle Štohlá (6, s. 70-71) **příjmy daňové** se upravují o hodnotu hmotného majetku vytvořeného ve vlastní režii, přijetí zdanitelných příjmů nebo o čerpání zákonných rezerv a o další příjmy. Dle Hakalové, Pšenkové a Kryškové (4, s. 81) **výdaje daňové** se upravují například o daňové odpisy hmotného majetku, tvorbu zákonných rezerv nebo zůstatkové ceny vyřazeného hmotného majetku z důvodu prodeje, likvidace, popřípadě poškození a o další výdaje.

2 ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE

V této části bakalářské práce je provedena analýza současné situace pro zvolenou fyzickou osobu, která je daňový rezident České republiky. U zvolené fyzické osoby je analyzováno vedení daňové evidence, které je potřebné k výpočtu základu daně pro fyzickou osobu za rok 2023. Tato bakalářská práce vychází z doložených dokladů, které poskytl pro bakalářskou práci podnikatel. Z důvodu přání fyzické osoby k zachování anonymity zde není uvedeno jméno ani identifikační číslo osoby. Pro daňovou evidenci je důležitá evidence knih, které poskytují potřebné údaje k zjištění základu daně.

V této části bakalářské práce jsou jako první zjištěné skutečné příjmy a výdaje, které jsou rozděleny v peněžním deníku. Je zde i znázorněna evidence drobného majetku a dlouhodobého hmotného majetku. V této části bakalářské práce je uvedeno, co podnikatel dělá s odpadem u zásob. Podnikatel musí vést i knihu jízd, kde v této části je zanalyzována její evidenci. Podnikatel má zaměstnance, tudíž musí vést mzdovou agendu. Jsou zde znázorněné evidence pohledávek a závazků. V daňové evidenci podnikatel eviduje i nepeněžní výdaje, které eviduje v nepeněžním deníku. Jako poslední v této části jsou uvedeny podklady podnikatele pro daňové přiznání a je vypočten základ daně podnikatele pro rok 2023. K zjištěnému základu daně navazují údaje o odvodu sociálního a zdravotního pojištění podnikatele.

2.1 Základní údaje o poplatníkovi

Podnikatel provozuje svou živnost od roku 2002, kdy si vyřídil živnostenské oprávnění na truhlářské práce. Dle živnostenského zákona (31, příloha č.1) truhlářské práce patří mezi živnosti ohlašovací, které se dále řadí mezi řemeslné činnosti. Dle živnostenského zákona (31, § 19) podmínkou pro provozování řemeslné živnosti je odborná způsobilost. Odbornou způsobilost prokazuje podnikatel dokladem o řádném ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou v oboru truhlářství. Poplatník vede daňovou evidenci. Poplatník je daňovým rezidentem a plátcem DPH. Zaměstnává jednoho zaměstnance na základě dohody o provedení práce. Tabulka č. 8 obsahuje základní údaje o poplatníkovi.

Tabulka č. 8: Základní údaje o poplatníkovi

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 32)

Právní forma	Fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona
Hlavní ekonomická činnost (CZ NACE)	Truhlářské práce
Počet zaměstnanců	1

Podnikatel je zaměstnán na hlavní pracovní poměr jako strojník, tudíž jeho podnikatelská činnost je vedlejší činností. Z podnikatelské činnosti za rok 2023 má daňové příjmy ve výši **999 804 Kč** a celkové daňové výdaje v částce **834 176,57 Kč**. Z pracovního poměru za rok 2023 má příjmy ve výši 445 067 Kč.

Poplatník vede daňovou evidenci, protože splňuje podmínky pro vedení daňové evidence, které jsou vymezené v teoretické části. Vedení daňové evidence zachycuje v účetním programu Pohoda (33). Poplatník je daňovým rezidentem České republiky a dobrovolným plátcem DPH.

2.2 Deník příjmů a výdajů

Peněžní deník podnikatele je zanalyzovaný za rok 2023. Zápisy v peněžním deníku jsou prováděny chronologicky, a to podle data uskutečnění operace neboli datum bankovního nebo peněžního pohybu.

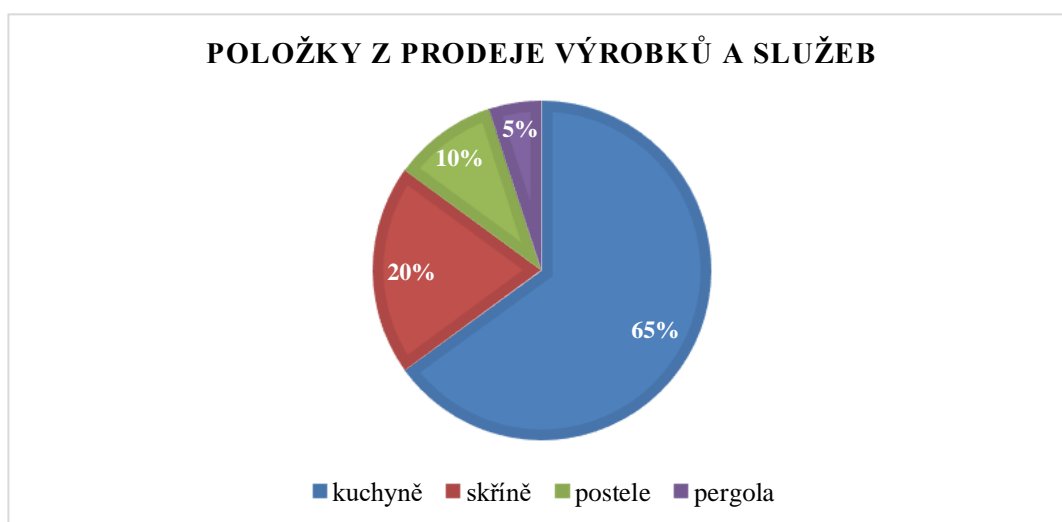
Na začátku roku se nejdříve zapíše počáteční stav bankovního účtu a pokladny z předešlého roku. K 1. lednu 2023 je částka počátečního stavu bankovního účtu ve výši 66 765 Kč zapsána v příjmu prostředcích na bankovních účtech. A částka ve výši 38 564 Kč počátečního stavu pokladny je zaevidovaná v příjmu hotovosti.

2.2.1 Příjmy zahrnované do základu daně

Příjmy zahrnované do základu daně měl podnikatel ve výši **999 804 Kč** za rok 2023.

Za prodej zbylého materiálu dosáhl daňových příjmů v částce 3 000 Kč, které má zaevidované v peněžním deníku jako příjem v hotovosti a jako příjem pro základ daně pod položkou ostatní příjmy z podnikání.

Největší podíl na zdanitelných příjmech tvořily příjmy z výroby a montáže výrobků v celkové částce 996 804 Kč. Tato částka je zaevidována pod příjmy pro základ daně pod položkou prodej výrobků a služeb. Dále jako příjem peněžních prostředků na bankovním účtu je zaevidována částka 934 659 Kč a na příjmu peněžních prostředků v pokladně je evidovaná částka 62 145 Kč. V grafu č. 1 je ukázáno jaké položky a v jaké výši tvoří daňové příjmy z prodeje výrobků a služeb. V roce 2023 vyrobil celkově osm kuchyní, které tvoří 65 % zdanitelných příjmů z výroby a montáže výrobků, protože jsou materiálově dražší a časově náročnější než ostatní výrobky. Rovněž vyrobil a namontoval čtyři vestavěné skříně s podílem 20 % zdanitelných příjmů z výroby a montáže výrobků. Dále 10 % zdanitelných příjmů z výroby a montáže výrobků tvoří výnosy ze dvou manželských postelí a 5 % za výrobu a montáž dřevěné pergoly. Za práci a obětovaný čas si podnikatel účtuje navíc 30 % z nakoupeného dřevěného materiálu. Výnos si nepočítá z kování, což představují úchytky, ložiskové výsuvy a další.

Graf č. 1: Procentuální vyjádření položek z prodeje výrobků a služeb

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Interní doklady podnikatele)

2.2.2 Příjmy nezahrnované do základu daně

Za rok 2023 měl podnikatel příjmy nezahrnované do základu daně ve výši **205 406,45 Kč**.

Z toho bylo ve výši 36,45 Kč kreditní úrok, který podnikatel dostával za vložené peníze na bankovním účtu. Jelikož podnikatel vede bankovní účet jako osobní účet, tak příčtená částka za úrok je již zdaněná srážkovou daní. Tuto srážkovou daň odvedla za podnikatele

banka. V peněžním deníku je příjem kreditního úroků zapsán jako příjem na bankovním účtu a jako příjem nezahrnovaný do základu daně.

V dubnu podnikateli byl vrácen přeplatek na daň z příjmů fyzických osob v částce 5 370 Kč, který zaevidoval jako nedaňový příjem a příjem peněžních prostředků na bankovním účtu. V částce 200 000 Kč podnikatel zaevidoval do nedaňových příjmů svůj vklad, který vložil do pokladny.

2.2.3 Výdaje zahrnované do základu daně

Výdaje zahrnované do základu daně měl podnikatel za rok 2023 v částce **834 176,57 Kč**.

Největší podíl daňových výdajů za rok 2023 představuje pro podnikatele nákup materiálu, který si nakoupil v hodnotě 669 484,71 Kč. Nejdražší materiál byly dřevěné desky, dále nakupoval nábytkové úchytky, kování, skla a další. Nákup materiálu podnikatel má zaevidován jako výdaje pro základ daně pod položkou materiál. Dále nákup materiálu eviduje ve výdeji v hotovosti ve výši 82 456 Kč a ve výdeji prostředků z bankovního účtu v částce 587 028,7 Kč. Tyto daňové výdaje jsou vždy v částce bez DPH, protože podnikatel nakupuje vždy od plátců DPH.

Do daňových výdajů si též podnikatel eviduje vyplacení mezd zaměstnanci, a to v částce 90 000 Kč za rok 2023. Vyplacení mezd zapisuje podnikatel jako výdaje pro základ daně pod položkou mzdy a jako výdaje v hotovosti.

V částce 52 265,3 Kč podnikatel vede daňové výdaje za drobný materiál, který nakoupil v roce 2023 viz tabulka č. 9 u evidence drobného majetku. Nákup drobného majetku podnikatel eviduje jako výdej pro základ daně pod položkou drobný majetek. Dále nákup drobného majetku je zaevidován ve výdeji v hotovosti v částce 20 000 Kč a výdeji prostředků na účtech ve výši 32 265,3 Kč.

Daňové výdaje zapsané v ostatních výdajích podnikatele měl podnikatel ve výši 22 426,56 Kč. Z toho byly výdaje za nakoupené předměty v celkové částce 9 038,06 Kč, které rovnou dává do spotřeby. Tyto výdaje eviduje ve výdajích v hotovosti. V ostatních výdajích má i havarijní pojištění automobilu v částce 12 824 Kč, které eviduje i ve výdeji prostředků na účtu. Má zde i bankovní poplatky v částce 564,5 Kč za vedení účtu pro podnikání za rok 2023. Bankovní poplatky má zapsané i ve výdeji prostředků na účtu.

2.2.4 Výdaje nezahrnované do základu daně

Výdaje nezahrnované do základu daně za rok 2023 evidoval podnikatel v částce **98 622 Kč**.

Podnikatel si převedl z podnikatelského účtu na soukromý účet v celkové částce 40 000 Kč za rok 2023. Tento převod eviduje ve výdajích nesnižující základ daně a ve výdeji prostředků na účtech.

Podnikatel si uplatňuje paušální výdaje na automobil, proto nákup pohonných hmot zapisuje jako nedaňové výdaje, a to ve výši 40 560 Kč za rok 2023. Jako výdaje nezahrnované do základu daně, též zaevidoval doklady o parkovném v celkové částce 400 Kč. Nákup pohonných hmot i parkovné vždy platil v hotovosti, tudíž nákup je evidován v peněžním deníku jako výdej v hotovosti.

Do nedaňových výdajů podnikatel eviduje i platbu DPH správci daně ve výši 15 162 Kč, která je zaevidována na výdeji prostředků na účtech. Dále jako výdaj nezahrnovaný do základu daně náleží zdravotní pojištění za OSVČ za rok 2022, které podnikatel zaplatil přes bankovní účet v březnu 2023 ve výši 2 500 Kč.

2.2.5 DPH v peněžním deníku

V peněžním deníku je zaznamenáno i DPH, a to na vstupu a výstupu. Celkově má v sloupci DPH na vstupu ve výši 148 520,11 Kč. Jedná se především o nákup materiálu, majetku a pohonných hmot. V peněžním deníku je částka DPH na vstupu evidována jako výdej prostředků na účtech ve výši 120 052 Kč a jako výdej v hotovosti ve výši 28 468,11 Kč.

V sloupci DPH na výstupu má částku ve výši 30 472 Kč, kdy se jedná o prodej výrobků a služeb. V peněžním deníku je tato částka evidována na výdeji v hotovosti v částce 6 100 Kč a na výdeji peněžních prostředků na účtech ve výši 24 372 Kč. Podnikatel vystavil daňové doklady i s přenesenou daňovou povinností, tudíž nepřiznává DPH na výstupu. Dle ČSÚ (34) podnikatel použil přenesenou daňovou povinnost například na montáž kuchyní a vestavěných skříní, kde byl kupující český plátec DPH. Kupující přizná za podnikatele DPH na výstupu a uplatní si odpočet daně.

2.2.6 Peněžní prostředky na účtech a v hotovosti

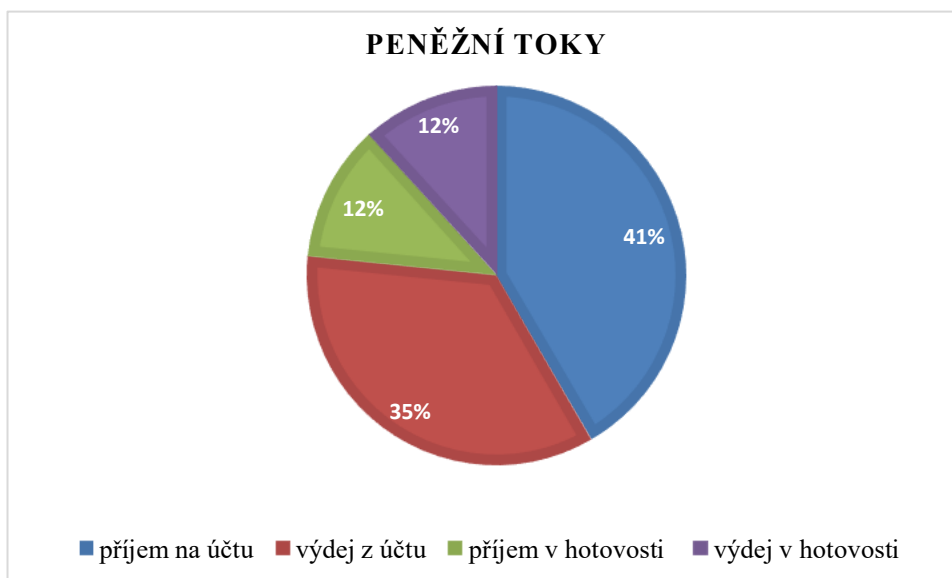
Jako **příjem do peněžních prostředků na účtech** z příjmů zahrnovaných do základu daně podnikateli plynula částka 934 659 Kč. Z příjmů nezahrnovaných do základu daně podnikateli došla na bankovní účet částka 5 406,45 Kč. Za příjem, který podnikateli plynul z DPH na výstupu, byl v částce 24 372 Kč. Celkový příjem do peněžních prostředků na účtu byl v částce **964 437,45 Kč**.

Z **příjmů v hotovosti** jako příjmy zahrnované do základu daně podnikatel vydělal částku 65 145 Kč. Z příjmů nezahrnovaných do základu daně měl 200 000 Kč. Z DPH na výstupu plynula v hotovosti částka 6 100 Kč. Celkový příjem v hotovosti plynul ve výši **271 245 Kč**.

Z výdajů zahrnovaných do základu daně jako **výdej peněžních prostředků na účtech** uhradil částku 632 682,5 Kč. Podnikatel uhradil z prostředků na účtu částku 57 662,00 Kč z výdajů nezahrnovaných do základu daně. Z titulu DPH na vstupu zaplatil podnikatel částku 120 052 Kč. Celkový výdej peněžních prostředků na účtech byl v částce **810 396,5 Kč**.

Jako **výdej v hotovosti** z výdajů zahrnovaných do základu daně podnikatel zaplatil částku 201 494,06 Kč. Z výdajů nezahrnovaných do základu daně podnikatel zaplatil v hotovosti ve výši 40 960 Kč. Zaplatil i z DPH na vstupu v hotovosti ve výši 28 468,11 Kč. Celkový výdej v hotovosti byl ve výši **270 922,17 Kč**.

Dle grafu č. 2 dochází k největším peněžním tokům v prostředích na bankovním účtu, které činí celkově 76 %. Podnikateli zde plynul nejvyšší počet příjmů, a to od zákazníků ze zakázek. Uhradil zde také i nejvyšší výdaje, které byly hlavně za nákup materiálu, který pro podnikatele představuje nejvyšší výdaj. Příjmy a výdaje v hotovosti podnikatel evidoval celkem 24 % z celkových toků. Podnikateli činí zisk z peněžních prostředků na účtech v částce 154 040,95 Kč. Z peněžních prostředků v hotovosti podnikateli plynul zisk v částce 322,83 Kč.

Graf č. 2: Komparace peněžních toků podnikatele v hotovosti a z bankovního účtu

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Interní doklady podnikatele)

2.2.7 Položky v peněžním deníku

Pro podnikatele by bylo zřetelnější, kdyby měl jeho peněžní deník více položek a věděl by, kam přesně dané příjmy nebo výdaje zahrnout. Proto jsou navrhnuty níže vypsané položky, které podnikatel může využít.

Podnikatel prodává zbylý materiál, který má zaevidovaný v peněžním deníku jako **příjem zvyšující základ daně** pod položkou ostatní příjmy z podnikání. Pro tento příjem je navrhnutá nová položka, a to **prodej materiálu**.

U **příjmů nezvyšující základ daně** nemá podnikatel žádné podpoložky, sice nedaňových příjmů má málo, ale i tak pro lepší přehlednost jsou navrhnuty položky. A to položka **daně**, kde podnikateli dojde případný přeplatek z daní. Jako další položka pro nedaňové příjmy je navrhnutá **osobní vklad**, kdy podnikatel vloží své soukromé peněžní prostředky pro podnikatelskou činnost.

Podnikatel každý měsíc musí platit bankovní poplatky, které zapisuje do ostatních **výdajů zahrnovaných do základu daně**, proto je lepší vytvořit položku **bankovních poplatků**, kde bude evidovat částky týkající se bankovních poplatků.

U **výdajů nezahrnovaných do základu daně** nemá podnikatel žádné podpoložky. Pro lepší přehlednost těchto výdajů jsou navrženy položky, a to **osobní spotřeba, platby do fondů pojištění a daně**. Sice podnikatel má již položku platby do fondů pojištění a daně, ale eviduje je pod daňovými výdaji. Další položkou je navržený **nákup pohonných hmot**, podnikatel tento nákup vede jako nedaňový nákup z důvodu využívající paušální výdaje na dopravu.

2.3 Evidence hmotného majetku

Dne 29. 11. 2023 si podnikatel pořídil jako první vlastník nový stroj za částku 266 260,50 Kč včetně DPH pro svou ekonomickou činnost. Jedná se o kotoučovou pilu, která je určena k řezání masivního dřeva. Podnikatelovi byl navrhnut v analytické části pro daný majetek zrychlený odpis zvýšený o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování. Odpisy pro rok 2023 vycházejí v částce 66 015 Kč.

Podnikatel eviduje ve svém obchodním majetku automobil, který pořídil v roce 2015 za částku 478 581 Kč včetně DPH. Podnikatel používá automobil pouze pro svou ekonomickou činnost. Od roku 2015 do roku 2019 si uplatňoval odpisy jako daňový výdaj. Byl prvním vlastníkem majetku, tudíž si mohl vybrat způsob odpisování. Jako způsob odpisování si vybral rovnoměrný, který je vypočítaný na obrázku č. 6 v účetním programu Pohoda.

Název: Hyundai ix35 1,6 GDI - Osobní automobil	Typ: HM
Inventární číslo: 15IM00001	Způsob odpisu: HM rovnoměrný
Datum pořízení: 16.04.2015	Odpisová skupina: Sk.2
Datum zařazení: 16.04.2015	Uplatněný odpis: 100 %
Datum vyřazení:	Plán úč. odpisů:
Využití:	Zpús. pořízení: Koupě

Datum	Operace	Částka	Předkontace	Středisko	Činnost	Poznámka
16.04.2015	Zařazení	395520,80				
31.12.2015	Daňový odpis	43508,00				
31.12.2016	Daňový odpis	88004,00				
31.12.2017	Daňový odpis	88004,00				
31.12.2018	Daňový odpis	88004,00				
31.12.2019	Daňový odpis	88000,80				

Daňové odpisy			
Rok	Vstupní cena	Uplatněný odpis	Zůstatková cena
2015	395520,80	43508,00	352012,80
2016	395520,80	88004,00	264008,80
2017	395520,80	88004,00	176004,80
2018	395520,80	88004,00	88000,80
2019	395520,80	88000,80	0,00
Celkem		395520,80	

Obrázek č. 6: Odpisování automobilu

(Zdroj: Interní doklady podnikatele)

2.4 Evidence drobného majetku

V tabulce č. 9 je znázorněná evidence drobného majetku podnikatele. Podnikatel si zavedl hranici na drobný majetek ve výši 3 000 Kč. Když cena předmětu bude menší než 3 000 Kč, půjde rovnou do spotřeby. Nejvyšší částku za nákup drobného majetku podnikatel zaplatil v částce 42 388,43 Kč, který zakoupil v roce 2021. V roce 2023 podnikatel nakoupil celkem čtyři drobné majetky v celkové částce 52 265,3 Kč, které spadají do daňových výdajů. Zaevidoval je tedy v peněžním deníku jako výdej zahrnovaný do základu daně pod položkou drobný majetek. Drobný majetek je zaevidován i ve výdeji v hotovosti v částce 20 000 Kč a ve výdeji prostředcích na účtech ve výši 32 265,3 Kč.

Tabulka č. 9: Evidence drobného majetku podnikatele

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Interní doklady podnikatele)

Typ majetku	Datum	Název	Jednotková cena	Celkem	Počet
Hmotný	13.04.2016	Kompresor Orlík PKS 17/150	8 000,00 Kč	8 000,00 Kč	1
Hmotný	30.11.2016	Vrtací kladivo Bosch GBH 4-32 DFR	9 566,49 Kč	9 566,49 Kč	1
Hmotný	29.12.2019	Pásová bruska MAKITA 9404J	5 776,87 Kč	5 776,87 Kč	1
Hmotný	01.10.2021	Olepovačka hran Holzmann KAM535	42 388,43 Kč	42 388,43 Kč	1
Hmotný	01.10.2021	Fréza Makita RP0900	3 300,00 Kč	3 300,00 Kč	1
Hmotný	17.03.2022	Aku vrtačka Makita DDF485RTJ	4 933,00 Kč	4 993,00 Kč	1
Hmotný	14.09.2022	Paletový vozík NF25NL	6 555,00 Kč	6 555,00 Kč	1
Hmotný	14.01.2023	Telefon Apple iPhone 13 128GB	18 081,82 Kč	18 081,82 Kč	1
Hmotný	17.03.2023	HP LaserJet Enterprise M430f 3PZ55A	15 072,74 Kč	15 072,74 Kč	1
Hmotný	14.09.2023	Hoblovka - Scheppach HMS 1070	12 824,79 Kč	12 824,79 Kč	1
Hmotný	19.12.2023	Pásová pila Scheppach BASA 1	6 285,95 Kč	6 285,95 Kč	1

2.5 Zásoby

Podnikatel nevede kartu evidence zásob, i když by měl. Proto v návrhové části je znázorněné, jakým způsobem by měla evidence zásob být vedena.

Z většiny koupených dřevěných desek zbyde odpad. Tento vzniklý odpad podnikatel většinou prodává. Podnikateli tak vznikne daňový příjem a závazek z DPH na výstupu.

Zbylý neprodaný odpad podnikatel zlikviduje a odveze na sběrný dvůr. K prokázání likvidace vypracuje podnikatel protokol o likvidaci, aby si mohl uplatit daňové výdaje vzniklé v důsledku likvidace.

2.6 Kniha jízd

Podnikatel využívá paušální výdaje za používání firemního dopravního prostředku za rok 2023 ve výši 5 000 Kč za kalendářní měsíc zdaňovacího období, tudíž mu vychází daňové výdaje v souvislosti s používáním dopravního prostředku ve výši 60 000 Kč za rok 2023. Tahle částka daňových výdajů je zapsána v nepeněžním deníku.

I když si podnikatel neuplatňuje skutečné daňové výdaje na používání dopravního prostředku, přesto musí vést knihu jízd. Vedením knihy jízd prokazuje skutečnou spotřebu automobilu pro svou podnikatelskou činnost, za účelem uplatnění nároku na odpočet DPH za nákup pohonných hmot. Jako výdaje nezahrnované do základu daně eviduje nákup pohonných hmot, a to ve výši 40 560 Kč. Doklady o parkovném v celkové částce 400 Kč eviduje, též jako výdaje nezahrnované do základu daně.

Na obrázku č. 7 je ukázána kniha jízd za leden 2023, kterou podnikatel vede v Microsoftu Excel. Prázdné kolonky nejsou vyplněné z důvodu zachování anonymity podnikatele. Kniha jízd obsahuje i stav tachometru před danou cestou a po cestě. Dle stavu tachometru lze zjistit, kolik skutečně ujel podnikatel km. V lednu 2023 ujel celkově 469,20 km. Podnikatel se schází se svými zákazníky v jeho dílně, protože většinou má zákazníky z blízkého okolí. Když jsou zákazníci z daleka, buď za nimi podnikatel dojde nebo najdou další alternativní možnost. Nejdále podnikatel jel kvůli nové zakázce, kde ujel celkově 204 km. V daném měsíci ujel 16,8 km ještě za další novou zakázkou pro zákazníka. Zaměřování nábytku znamená, že podnikatel změří všechny potřebné údaje k výrobě výrobku. Za daným účelem podnikatel ujel celkově 39,20 km. Podnikateli většinou dováží dodavatelé do jeho dílny materiál, a to především dřevo. Menší materiál například kování podnikatel si kupuje v prodejně, kam jezdí firemním automobilem. Kvůli nákupu materiálu podnikatel ujel celkově 209,2 km.

Kniha jízd - leden 2023											
Vozidlo		Hyundai ix35 1,6 GDI - Osobní automobil						Firma			
SPZ								IČO			
Řidič											
Datum	Místo odjezdu	Čas odjezdu	Místo příjezdu	Čas příjezdu	Zpět	Čas příjezdu zpět	Účel	Stav tachometru			
								Začátek	Konec	Ujeto km	
08.01.2023		15:35		17:35	Ano	20:00	Domlouvání nové zakázky	163584,00	163788,00	204,00	
16.01.2023		9:30		10:10	Ano	11:00	Nákup materiálu	163788,00	163865,80	77,80	
18.01.2023		15:45		16:05	Ano	17:30	Zaměřování nábytku	163865,80	163888,20	22,40	
19.01.2023		16:00		16:40	Ano	17:30	Nákup materiálu	163888,20	163966,00	77,80	
23.01.2023		15:00		15:20	Ano	17:30	Domlouvání nové zakázky	163966,00	163982,80	16,80	
26.01.2023		14:30		14:50	Ano	15:45	Zaměřování nábytku	163982,00	163998,80	16,80	
31.01.2023		13:50		14:25	Ano	15:15	Nákup materiálu	163786,60	163840,20	53,60	

Obrázek č. 7: Kniha jízd za leden 2023

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Interní doklady podnikatele)

2.7 Mzdová agenda

Podnikatel zaměstnává od 2. 2. 2023 ve své firmě jednoho zaměstnance na základě dohody o provedení práce. Zaměstnancem je otec podnikatele, který pobírá starobní důchod a občas mu vypomáhá při montážích nebo při výrobě zboží. Zaměstnanec na dohodě o provedení práce nesmí odpracovat více jak 300 hodin za rok.

Zaměstnanec odpracoval 9 měsíců po 8 dnech a 4 hodinách, což je 288 hodin za rok. Podnikatel platí svému zaměstnanci mzdu za měsíc pouze do 10 000 Kč, aby nemuseli oba platit zdravotní a sociální pojištění za zaměstnance a zaměstnavatele. Hodinová sazba zaměstnance vychází na 312,5 Kč, vypočítá se jako hrubá mzda za měsíc děleno počet odpracovaných hodin za měsíc. Za rok 2023 zaměstnanec dostal od podnikatele mzdu v částce 90 000 Kč.

Zaměstnanec podepsal prohlášení k dani z příjmů FO ze závislé činnosti, daň z příjmů bude jako zálohová daň s 15 % v částce 1 500 Kč za daný odpracovaný měsíc. Od zálohy na daň z příjmů se zaměstnanci odečte jen sleva na poplatníka v částce 2 570 Kč za měsíc. Daňová povinnost tedy vyjde nulová. Mzdový list zaměstnance, který vede podnikatel v programu Pohoda, je ukázán v příloze I.

2.8 Kniha pohledávek a dluhů

Do **knihy pohledávek** podnikateli vstupují hlavně služby, které poplatník očekává, že budou od zákazníka uhrazeny. Podnikatel poskytuje své služby v oblasti truhlářství, například výroba a montáž skříní, kuchyň a tak dále. K těmto poskytnutým službám nejdříve vystaví fakturu, kterou eviduje v knize vydaných fakturách a v knize pohledávek. Z minulého zdaňovacího období se podnikateli do roku 2023 přesunula jedna pohledávka, tudíž k 1.1. 2023 eviduje podnikatel pohledávky v částce 178 995 Kč. Ke dni 31. 12. 2023 vede pouze jednu pohledávku v částce 48 400 Kč za výrobu a následnou montáž vestavěné skříně pro firmu Fasády Šimek s.r.o., která je znázorněná na obrázku č. 8. Až tahle pohledávka bude uhrazena, podnikatel si platbu následně zaeviduje do peněžního deníku jako příjmy zvyšující základ daně.

Pohledávky dle rozmezí splatnosti ke dni 31.12.2023

Strana 1

IČ: Rok: 2023 Dne: 21.02.2024 Tisk vybraných záznamů

Datum	Doklad	Typ	Celkem	K likvidaci	Dat. splat.	Firma	Dny po splatnosti
29.12.2023	20230014	F	48400,00	48400,00	29.12.2023	Fasády Šimek s.r.o.	2
			48400,00	48400,00	Po splatnosti 1 až 29 dnů		
Celkem			48400,00	48400,00			

F = vydaná faktura, OD = opravný daňový doklad, D = vydaný dobropis, V = vydaný vrubopis
O = ostatní pohledávka, Pe = penále, Po = pozastávka

Tisk vybraných záznamů: Sestaveno podle data vystavení dokladu.

Obrázek č. 8: Kniha pohledávek podnikatele

(Zdroj: Interní doklady podnikatele)

V knize dluhů vede podnikatel evidenci všech neuhrazených závazků. Neuhrazené přijaté faktury podnikatel zapisuje do knihy závazků, které podnikateli vznikají hlavně za nákup materiálu nebo zboží. Ke dni 1. 1. 2023 podnikatel neeviduje žádný neuhrazený závazek. Ke dni 31. 12. 2023 evidoval neuhrazené závazky v částce 266 260,50 Kč včetně DPH. Splatnost neuhrazeného závazku je do 2. 1. 2024. Na obrázku č. 9 je ukázka zápisu knihy závazků podnikatele v účetním programu Pohoda.

Kniha závazků (na šířku) ke dni 31.12.2023

Strana 1

IČ: Rok: 2023 Dne: 21.02.2024 Tisk všech záznamů

Datum	Číslo	Variabilní symbol	Typ	Firma	Částka	z toho DPH	K likvidaci	Splatno	Uhrazeno
29.11.2023	231100006	4201056	F	ROJEK a.s.	266260,50	46210,50	266260,50	02.01.2024	
					266260,50	46210,50	266260,50		

Neproplacené: 1 V hodnotě: 266260,50

Sestava obsahuje pouze doklady neuhrazené k datu 31.12.2023.

F = faktura přijatá, OD = opravný daňový doklad, D = přijatý dobropis, V = přijatý vrubopis, O = ostatní závazek, S = storno

Obrázek č. 9: Kniha závazků podnikatele

(Zdroj: Interní doklady podnikatele)

2.9 Nepeněžní deník

Podnikatel vede i nepeněžní deník, který je znázorněn na obrázku č. 10. Do nepeněžního deníku podnikatel eviduje odpis majetku za daný rok v částce 66 015 Kč, který následně

vstoupí do daňových výdajů jako výdaje z uzávěrkových operací k zjištění dílčího základu daně. Podnikatel má zde zapsané i paušální výdaje, které si uplatňoval na jeden automobil v celkové částce 60 000 Kč za rok 2023. Paušální výdaje na automobil zvýší přírůstek daňových výdajů.

Nepeněžní deník (opis dokladů)

Strana 1

IČ:			Rok: 2023	Dne: 10.02.2024	Tisk vybraných záznamů	
Datum	Doklad	Text	Analytika	Částka	DPH	Celkem
31.12.2023	23IM00001	Odpis majetku - Formovací kotoučová pila	2Zvýdaj	66015,00	0,00	66015,00
31.12.2023	23IN00001	Paušální výdaj na auto 5000*12	2Zvýdaj	60000,00	0,00	60000,00

Tisk vybraných záznamů: Datum = rok

Obrázek č. 10: Nepeněžní deník podnikatele

(Zdroj: Interní doklady podnikatele)

2.10 Podklady pro daňové přiznání

Podnikatel na konci zdaňovacího období musí zjistit skutečný stav pohledávek, dluhů a majetku viz tabulka č. 10. Majetek se celkově zvýšil o 246 923,08 Kč. Hmotný majetek se zvýšil o 154 035 Kč, což představuje celkovou zůstatkovou cenu u odpisů za rok 2023. Drobný majetek se zvýšil o 52 265,3 Kč. Peněžní prostředky v hotovosti podnikateli vrostly o 322,83 Kč, také vzrostly i peněžní prostředky na bankovním účtu o 154 040,95 Kč. Podnikatel si začal pořizovat zásoby dopředu až v prosinci roku 2023 díky návrhům, které jsou představeny v návrhové části práce. Tyto zásoby se podnikateli zvýšily o 16 854 Kč. Podnikatel čeká na pohledávky ve výši 48 400 Kč, které získá od svých zákazníků. Naproti pohledávkám podnikateli vzrostly závazky vůči dodavatelům, a to o 266 261 Kč.

Tabulka č. 10: Přehled o majetku a dlužích podnikatele v Kč

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Interní doklady podnikatele)

Název	Na začátku zdaňovacího období Kč	Na konci zdaňovacího období Kč
Majetek	364 903,79	611 826,87
Hmotný majetek	0	154 035,00
Drobný majetek	80 579,79	132 845,09
Peněžní prostředky v hotovosti	38 564,00	38 886,83
Peněžní prostředky na bankovních účtech	66 765,00	220 805,95
Zásoby	0	16 854,00
Pohledávky včetně poskytnutých úvěrů a zápůjček	178 995,00	48 400,00
Ostatní majetek	0	0
Dluhy	0	266 261,00
Dluhy včetně přijatých úvěrů a zápůjček	0	266 261,00
Rezervy	0	0

Mzdy	90 000,00
------	-----------

Na konci zdaňovacího období musí podnikatel upravit příjmy a výdaje daňové, které jsou vykázány v peněžním deníku. Podnikatel úpravu příkládá do přílohy č. 1 daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob. **Příjmy daňové** podnikatel nijak neupravoval a nechal je ve výši 999 804 Kč. **Výdaje daňové** ve výši 834 176,57 Kč podnikatel upravoval o ostatní uzávěrkové práce, ve kterých jsou paušální výdaje na automobil ve výši 60 000 Kč. Dále výdaje daňové se zvýšily o daňové odpisy hmotného majetku ve výši 66 015 Kč. Výsledný dílčí základ daně vychází ve výši **39 612,43 Kč**, který je znázorněn v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11: Výpočet dílčího základu daně podnikatele v Kč

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Interní doklady podnikatele)

Příjmy vykázané v deníku	999 804,00
Příjmy z uzávěrkových operací	0,00
Příjmy celkem	999 804,00
Výdaje vykázané v deníku	834 176,57
Výdaje z uzávěrkových operací	60 000,00
Odpisy majetku	66 015,00
Výdaje celkem	960 191,57
Dílčí základ daně	39 612,43

2.11 Zdravotní a sociální pojištění podnikatele

Pro podnikatele jeho podnikatelská činnost je vedlejší činností. Podnikatel tedy nemusí za podnikání za rok 2023 platit sociální pojištění, protože jeho rozhodný příjem za podnikání nepřekročil 96 777 Kč. Ale i tak musí pro Českou správu sociálního zabezpečení poslat přehled o příjmech a výdajů za rok 2023. Podnikatel neplatí měsíční zálohy, zdravotní pojištění hradí za celý rok, a to 13,5 % z poloviny daňového základu za vedlejší činnost. Zdravotní pojišťovně zaplatí za rok 2023 **2 674 Kč** viz tabulka č. 12, kde základ daně a výsledné pojistné se zaokrouhlilo na Kč nahoru. Danou platbu pojistného zaeviduje podnikatel v peněžním deníku v roce 2024, a to jako výdej prostředků z bankovního účtu a na výdaje nesnižující základ daně. Zdravotní pojišťovně musí ještě předložit i přehled o příjmech a výdajů nejpozději do jednoho měsíce ode dne podání daňového přiznání za rok 2023. V peněžním deníku za rok 2023 eviduje platbu za zdravotní pojištění za rok 2022 ve výši 2 500 Kč, kterou zaevidoval stejně jako je popsáno výše.

Tabulka č. 12: Výpočet pojistného podnikatele za rok 2023 pro zdravotní pojišťovnu v Kč

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Interní doklady podnikatele)

Základ daně	39 612,43
Polovina daňového základu	19 806,22
Sazba pro zdravotní pojištění	13,5 %
Zdravotní pojištění za rok 2023	2 674

3 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ

V této poslední části bakalářské práce jsou uvedeny vlastní návrhy řešení na daňovou optimalizaci poplatníka. Byly vybrány dva návrhy řešení. Jako první návrh je výpočet způsobů odpisování pro nový majetek nakoupený v listopadu roku 2023, kde podnikatel chtěl použít ten způsob, kde uplatní nejvíce odpisů v prvním roce odpisování. Dalším návrhem je nákup vybraného materiálu do zásoby, což vede ke zvýšení daňově uznatelných výdajů. Zároveň tento návrh je sestaven s právností evidencí zásob, kterou dosud nevede.

3.1 Návrh č. 1: Způsob odpisování

Podnikatel používal doposud u všech majetků rovnoměrné odpisy. Dne 29.11.2023 si podnikatel pořídil jako první vlastník nový stroj za částku 266 260,50 Kč včetně DPH pro svou ekonomickou činnost. Vstupní cena majetku je ve výši 220 050 Kč, která se vypočítala jako cena za pořízení nového stroje bez DPH. Jedná se o kotoučovou pilu, která je určená k řezání masivního dřeva. Dle přílohy č. 1 ZDP se kotoučová pila zařazuje do skupiny č. 2. V tomto návrhu se vypočte nejlepší způsob řešení odpisování pro podnikatele, který si chce uplatnit nejvyšší částku uplatněného odpisu v roce 2023.

3.1.1 Mimořádné odpisy

Jako první možný způsob odpisování jsou mimořádné odpisy dle § 30a ZDP. Od prosince 2023 do listopadu 2024 podnikatel uplatní výši odpisů 60 % ze vstupní ceny majetku, což je 132 030 Kč. Na jeden měsíc vychází částka odpisu na 11 003 Kč. Od prosince 2024 do listopadu 2025 uplatní výši odpisů 40 % ze vstupní ceny majetku, která vychází v částce 88 020 Kč. Částka odpisu na jeden měsíc vychází ve výši 7 335 Kč. Dle tabulky č. 13 je vypočten odpis pro rok 2023 ve výši 11 002,5 Kč, který se zaokrouhlí na celé korunu nahoru, a to na **11 003 Kč**.

Tabulka č. 13: Mimořádné odpisy pro kotoučovou pilu v Kč

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 9, § 30a odst. 1 bod a)

Rok	Měsíc	Vstupní cena	Odpis	Zůstatková cena
2023	12.	220 050,00	11 002,50	209 047,50
2024	1.-11.		121 027,50	88 020,00
2024	12.		7 335,00	80 685,00
2025	1.-11.		80 685,00	0,00

3.1.2 Rovnoměrné odpisování

Dalším způsobem odpisování se vypočítají odpisy pomocí rovnoměrného odpisování dle § 31 odst. 1 bod a ZDP. Podnikatelův budoucí nový majetek je zařazen v odpisové skupině 2, kde se použijí roční sazby znázorněné v tabulce č. 14. Viz níže je uvedený výpočet ročního odpisu v 1. roce odpisování pro rok 2023 ve výši **24 206 Kč** a druhý výpočet je zaměřen na výši ročního odpisu v dalších letech odpisování v částce 48 962 Kč. Aby v posledním roce odpisování vyšla zůstatková cena nulová, musel odpis v roce 2027 být stejný jako zůstatková cena za rok 2026, tedy ve výši 48 958 Kč.

$$\text{roční odpis v 1. roce} = \frac{220\,050}{100} \times 11 = 24\,206$$

$$\text{roční odpis v dalších letech} = \frac{220\,500}{100} \times 22,25 = 48\,962$$

Tabulka č. 14: Rovnoměrné odpisování pro kotoučovou pilu v Kč

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 9, § 31 odst. 1 bod a)

Rok	Sazba	Vstupní cena	Odpisy	Zůstatková cena
2023	11	220 050	24 206	195 844
2024	22,25		48 962	146 882
2025	22,25		48 962	97 920
2026	22,25		48 962	48 958
2027	22,25		48 958	0

3.1.3 Rovnoměrné odpisování zvýšené o 10% sazbu v prvním roce odpisování

Další způsob odpisování je vypočítáno pomocí rovnoměrného odpisování zvýšené o 10% sazbu v prvním roce odpisování pro kotoučovou pilu dle §31 odst. 1 bod d ZDP, protože podnikatel je prvním vlastníkem a jeho hmotný majetek splňuje požadavky dle §31 odst. 4-5 ZDP. Kotoučová pila náleží do odpisové skupiny 2, proto se použijí následující roční sazby viz tabulka č. 15. Pro výpočet rovnoměrného odpisu při zvýšení sazby odpisu v prvním roce odpisování o 10 % se použijí vzorce viz níže. Kdy pro roční odpis v prvním roce odpisování vyšel odpočet ve výši 46 210,5, který se zaokrouhlil na celé koruny na horu v částce **46 211 Kč**. A pro další roky odpis se vypočítal v zaokrouhlené výši 43 460 Kč. V roce 2027 vyšel v částce 43 459 Kč jako rozdíl zůstatkové ceny roku 2026 a zůstatkové ceny roku 2027, kdy v posledním roce odpisování musí vyjít nulová částka zůstatkové ceny.

$$\text{roční odpis v 1. roce} = \frac{220\,050}{100} \times 21 = 46\,210,5$$

$$\text{roční odpis v dalších letech} = \frac{220\,500}{100} \times 19,75 = 43\,459,875$$

Tabulka č. 15: Rovnoměrné odpisování zvýšené sazby o 10 % v prvním roce odpisování pro kotoučovou pilu v Kč

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 9, § 31 odst. 1 bod d)

Rok	Sazba	Vstupní cena	Odpisy	Zůstatková cena
2023	21	220 050	46 211	173 839
2024	19,75		43 460	130 379
2025	19,75		43 460	86 919
2026	19,75		43 460	43 459
2027	19,75		43 459	0

3.1.4 Zrychlené odpisování

Jako čtvrtý způsob odpisování je použité zrychlené odpisování dle § 32 odst. 1 ZDP pro kotoučovou pilu. V tabulce č. 16 je uveden i výpočet odpisů v daných letech, pro rok 2023 vychází odpis v celkové částce **44 010 Kč**.

Tabulka č. 16: Zrychlené odpisování pro kotoučovou pilu v Kč

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 6, s. 142)

Rok	Sazba	Vstupní cena	Výpočet	Odpisy	Zůstatková cena
2023	5	220 050	220 050/5	44 010	176 040
2024	6		$(2*176\ 040)/(6-1)$	70 416	105 624
2025	6		$(2*105\ 624)/(6-2)$	52 812	52 812
2026	6		$(2*52\ 812)/(6-3)$	35 208	17 604
2027	6		$(2*17\ 604)/(6-4)$	17 604	0

3.1.5 Zrychlené odpisování zvýšené o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování

Poslední způsob odpisování, co podnikatel může využít, je zrychlené odpisování zvýšené o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování. Jak už bylo výše zmíněno, hmotný majetek splňuje všechny podmínky pro zvýšení odpisů v prvním roce o 10 %. Využijí se stejné sazby jako u předešlého zrychleného odpisování se zvýšením o 10 % vstupní ceny majetku v prvním roce odpisování viz tabulka č. 17. V dané tabulce je uveden i postup výpočtu pro výsledný odpis v určitém roce odpisování. Pro rok 2023 vychází odpis ve výši **66 015 Kč**.

Tabulka č. 17: Zrychlené odpisování zvýšené o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování pro kotoučovou pilu v Kč

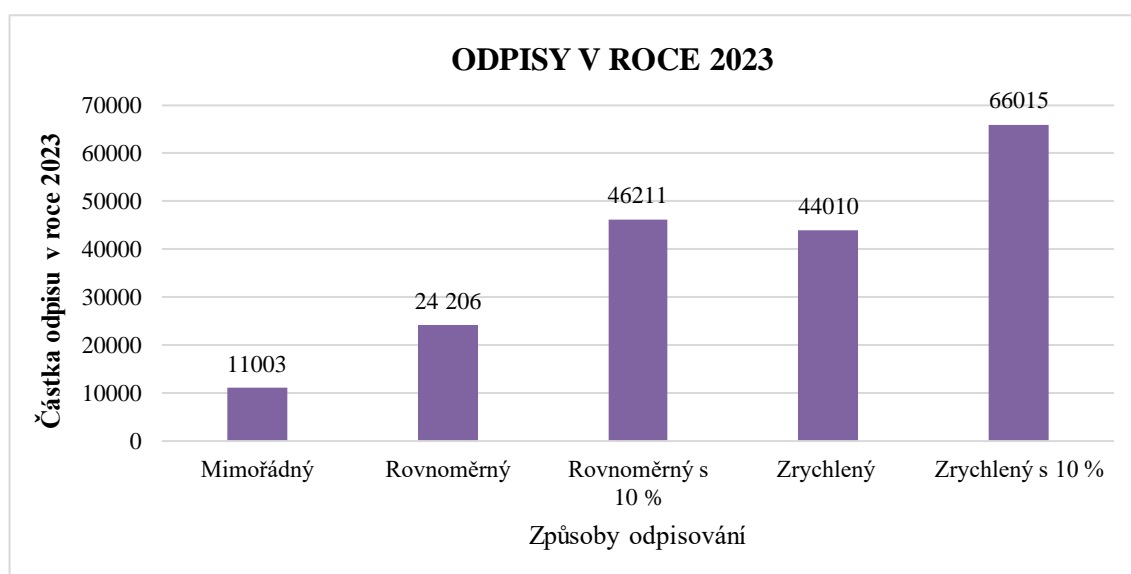
(Zdroj: Vlastní zpracování dle: 6, s. 142)

Rok	Sazba	Vstupní cena	Výpočet	Odpisy	Zůstatková cena
2023	5	220 050	$(220\ 050/5)+ 22\ 005$	66 015	154 035
2024	6		$(2*154\ 035)/(6-1)$	61 614	92 421
2025	6		$(2*92\ 421)/(6-2)$	46 211	46 210
2026	6		$(2*46\ 210)/(6-3)$	30 807	15 403
2027	6		$(2*15\ 403)/(6-4)$	15 403	0

3.1.6 Komparace způsobů odpisování

V grafu č. 3 jsou znázorněny výše odpisů za rok 2023 pomocí jednotlivých způsobů odpisování. Jak už bylo řečeno výše, podnikatel chce uplatnit nejvyšší možný odpis

na daný rok. Proto se sestavily všechny různé způsoby odpisování, které podnikatel může využít. Podle grafu č. 3 jde vidět výrazně větší částka odpisů na rok 2023 oproti ostatním odpisům pro podnikatele, a to je odpis vypočtený zrychleným způsobem odpisování zvýšený o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování s odpisem v částce 66 015 Kč. Podnikateli se již dříve stalo, že měl daňově uznatelné výdaje vyšší než daňové příjmy, proto mu nevadí klesající výše odpisů v následujících letech viz tabulka č. 17. Adekvátním způsobem odpisování je tedy navrhnuté pro podnikatele používání zrychlených odpisů zvýšených o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování. Tento způsob odpisování je zahrnutý již jako daňový výdaj k základu daně pro rok 2023 v analytické části.

Graf č. 3: Komparace výše odpisů za rok 2023 pomocí čtyř způsobů odpisování pro kotoučovou pilu

(Zdroj: Vlastní zpracování)

Karta dlouhodobého majetku s odpisy

Strana 1

IČ:

Rok: 2023

Dne: 20.04.2024

Tisk všech záznamů

Název: Kotoučová pila	Způsob odpisu: HM zrychlený	Typ: HM			
Inventární číslo: 23IM00001	Odpisová skupina: Sk.2 - zvýšení 10 %	Středisko:			
Datum pořízení: 29.11.2023	Uplatněný odpis: 100 %	Činnost:			
Datum zařazení: 29.11.2023		Umístění:			
Datum vyřazení:		Plán úč. odpisů:			
Využití:		Zpús. pořízení: Koupě			
Datum	Operace	Částka	Středisko	Činnost	Poznámka
29.11.2023	Zařazení	220050,00			
31.12.2023	Daňový odpis	66015,00			
Rok	Vstupní cena	Uplatněný odpis	Zůstatková cena		
2023	220050,00	66015,00	154035,00		
2024	220050,00	61614,00	92421,00		
2025	220050,00	46211,00	46210,00		
2026	220050,00	30807,00	15403,00		
2027	220050,00	15403,00	0,00		
Celkem		220050,00			

Obrázek č. 11: Odpisování kotoučové pily

(Zdroj: Interní doklady podnikatele)

Na obrázku č. 11 je znázorněná evidence kotoučové pily podnikatele v kartě dlouhodobého majetku v účetním programu Pohoda s výsledným způsobem odpisování, a to zrychlené odpisování zvýšené o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování.

3.2 Návrh č. 2: Zásoby

Spousta podnikatelů, a to i včetně toho, který je obsažen v bakalářské práci, obcházejí evidenci zásob. Nakoupený materiál a zboží dají rovnou do spotřeby, které vůbec nevidují v evidenci zásob. Zásoby by se měly evidovat, aby byl podnikatel schopný prokázat skutečné částky v přehledu majetku a dluhů k poslednímu dni zdaňovacího období. Tudíž pro podnikatele je doporučeno vést evidenci zásob, aby se vyhnul případným problémům a sankcím z finančního úřadu.

Podnikateli chodily přijaté faktury za materiál v roce 2023 hlavně za laminovou desku, proto je na obrázku č. 12 vedení skladové karty za prosinec 2023 uveden tento materiál. Podnikatel uplatňuje nárok na odpočet DPH, tudíž částka za měrnou jednotku materiálů bude zaevidována na skladové kartě bez DPH. Nákup daného materiálu se zjistilo pomocí faktur přijatých, které podnikatel poskytl pro bakalářskou práci. Spotřeba daného

materiálu se dala vyčíst z vystavených faktur podnikatele, kde podnikatel uvádí pro zákazníka cenu a množství spotřebovaného materiálu a cenu za odvedenou práci. Cena za měrnou jednotku po celý prosinec 2023 byla stejná viz níže. Konečný stav je vypočítán jako celkové množství na skladu v daném okamžiku vynásobené s cenou za měrnou jednotkou.

Při vyskladňování se materiál musí oceňovat vybranou metodou. Metoda FIFO nebere ohled na případné zvýšení inflace. Tudiž je doporučeno podnikateli využít metodu váženého aritmetického průměru, kdy daná metoda bere ohled na inflaci a hodnota marže bude stabilnější. U metody váženého aritmetického průměru se budou zásoby vyskladňovat v průměrných cenách.

$$\text{Výpočet ceny za měrnou jednotku pro výdej 18.12} = \frac{8427 + 5618}{50} = 280,9$$

$$\text{Výpočet ceny za měrnou jednotku pro výdej 22.12} = \frac{16854 + 5618}{80} = 280,9$$

Skladová karta materiálu					
Název materiálu:	Lamino deska bílá hladká				
Číslo materiálu:	473374				
Měrná jednotka:	m ²				
Datum	Doklad	Množství	Cena za měrnou jednotku	Příjem	Výdej
01.12.2023	Počáteční stav	0,00	0,00	0,00	0,00
07.12.2023	23P001	30,00	280,90	8427,00	
15.12.2023	23P002	20,00	280,90	5618,00	
18.12.2023	23V001	30,00	280,90		8427,00
19.12.2023	23P003	60,00	280,90	16854,00	
22.12.2023	23V002	20,00	280,90		5618,00
	Konečný stav	60,00	280,90	16 854,00	

Obrázek č. 12: Skladová karta s metodou váženého aritmetického průměru

(Zdroj: Vlastní zpracování dle: Interní doklady podnikatele)

Podnikatel si může nakoupit i více kusů materiálu do zásoby, tím se mu zvýší počet daňově uznatelných výdajů v den platby za pořízení. Pro podnikatele by byl tedy nákup materiálu výhodný. Pro podnikatele je navrženo si nakoupit dopředu laminové desky, které potřebuje při každé zakázce. Pro podnikatele není výhodné nakupovat do zásoby

materiál, který použije jen pro speciální zakázku. Například se může jednat o sklo, které někdy lepí na skříně. Je to i náročné z hlediska uschování na skladě, lehko se může rozbít. A podnikatel by pro to musel udělat speciální místo pouze na daný materiál. Nákup laminových desek dopředu je výhodný i proto, protože podnikatel má vyhrazené místo v jeho provozovně, kde má všechny typy dřevěných desek na sobě. Díky představenému návrhu si dne 19. 12. 2023 podnikatel nakoupil 60 m² v celkové částce 16 854 Kč. Tento výdaj je daňový, kde v peněžním deníku se zapsal do výdajů zahrnovaných do základu daně pod položkou materiál a do výdeji prostředků na účtech.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo navrhnout kroky a opatření ve spojitosti s vedením daňové evidence v konkrétním oboru podnikání, které povedou k daňové optimalizaci.

Aby se dosáhlo hlavního cíle, muselo se provést pár dílčích cílů. U dílčího cíle se analyzovala evidence příjmů a výdajů, majetku a dluhů poplatníka. S analýzou vyjmenovaných evidencí se přešlo k navrhování kroků k optimálnímu vedení daňové evidence poplatníka, které navazují k daňové optimalizaci.

V návrhové části práce byly uvedeny dva návrhy na řešení daňové optimalizace poplatníka a správnosti vedení daňové evidence. Prvním návrhem byl výpočet způsobů odpisování pro nový majetek nakoupený v listopadu roku 2023, kdy podnikatel chtěl použít ten způsob, kde uplatní nejvíce odpisů v prvním roce odpisování. Díky výpočtu bylo zjištěno nejlepší řešení pro podnikatele, a to odpisovat zrychleným způsobem odpisování zvýšený o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování. Podnikatel si tak mohl uplatnit částku 66 015 Kč jako daňový výdaj. Druhý návrh byl nákup vybraného materiálu do zásoby, kde byl sestaven i způsob vedení evidence zásob, kterou podnikatel nevedl. Nejprve byla ukázáno správné vedení evidence zásob, které bylo znázorněné pro laminovou desku. Jako způsob vyskladňování se použila metoda váženého aritmetického průměru, která bere ohled na inflaci a oceňuje se v průměrných cenách. Díky návrhu zásob podnikatel v prosinci roku 2023 si uplatnil daňové výdaje, a to ve výši 16 854 Kč.

Lze říct, že cílů bylo dosaženo. Podnikatel si díky návrhům uplatnil daňové výdaje ve výši 82 869 Kč, které mu snížily o tuto částku základ daně. Těmito výdaji se nejenom snížil podnikatelův základ daně, ale i odvody pro sociální a zdravotní pojištění.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- (1) OCHRANA, František. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. Praha: Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4200-0.
- (2) DUŠEK, Jiří a SEDLÁČEK, Jaroslav. *Daňová evidence podnikatelů 2023*. 20. vyd. Praha: GRADA, 2023. ISBN 978-80-271-3986-6.
- (3) VYCHOPENĚ, Jiří. *Daň z příjmů 2023*. 19. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-467-5.
- (4) HAKALOVÁ, Jana; PŠENKOVÁ, Yvetta a KRYŠKOVÁ, Šárka. *Daňová evidence podnikatelů a jednoduché účetnictví neziskových subjektů*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN-978-7676-024-0.
- (5) HAKALOVÁ, Jana a PŠENKOVÁ, Yvetta. *Daňová evidence: Teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN-978-80-7598-239-1.
- (6) ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2023: Praktický průvodce problematikou daňové evidence pro podnikatele*. 9. aktual. vyd. Znojmo: Vzdělávací středisko Ing. Pavel Štohl, 2023. ISBN 978-80-88221-73-9.
- (7) KADEŘÁBKOVÁ, Markéta. *Peněžní deník: Co to je a jak ho vyplnit?* Online, obrázek. In: ORANGE ACADEMY. 2021-02-15. Dostupné z: <https://orangeacademy.cz/clanky/penezni-denik/>. [cit. 2023-10-18].
- (8) IÚČTO. *Deník příjmů a výdajů v daňové evidenci*. Online. In: IÚčto. ©2023. Dostupné z: <https://www.iucto.cz/ucetni-tipy/ucetnictvi/co-je-to-denik-prijmu-a-vydaju-v-danove-evidenci/>. [cit. 2023-10-25].
- (9) ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., daně z příjmu. In: *Daně z příjmu, kompenzační bonus, evidence tržeb*. ÚZ, č. 1518. Ostrava: Sagit, 2023. ISBN 978-80-7488-559-4.
- (10) HALABRINOVÁ, Dagmar. *Praktický průvodce podnikatele: aneb jak vést daňovou evidenci*. Brno: Aprofitail Czech Republic, 2016. ISBN 978-80-905622-2-6.
- (11) OPTYS. *Kniha pohledávek a závazků A4*. Online, obrázek. In: OPTYS. © 1992-2023. Dostupné z: https://www.optys.cz/zbozi/kniha-pohledavek-a-zavazku-a4_1008/. [cit. 2023-11-04].

- (12) PILÁTOVÁ, Jana; ČERVINKA, Tomáš; DEMETEROVÁ, Taťána; JANOUŠEK, Karel; RUSMANOVÁ, Jana a kol. *Daňová evidence, komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktual. vyd. Olomouc: ANAG, 2022. ISBN 978-80-7554-356-1.
- (13) NIGRIN, Jiří. *Hmotný a nehmotný majetek v podnikání*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-737-2.
- (14) HNÁTEK, Miloslav. *Daňové a nedaňové náklady*. 6. aktual. a roz. vyd. Praha: GRADA, 2023. ISBN 978-80-908801-0-8.
- (15) DUŠEK, Jiří. *Zatřídování majetku a služeb*. Online, PDF. Praha: GRADA, 2017. ISBN 978-80-271-9668-5. Dostupné z: Bookport, <https://www.bookport.cz/e-kniha/zatridovani-majetku-a-sluzeb-1494321/>. [cit. 2023-11-06].
- (16) PRUDKÝ, Pavel a LOŠTÁK, Milan. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi*. 19. aktual. vyd. Olomouc: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-393-6.
- (17) ČESKO. *Vyhláška č. 500/2002 Sb. ze dne 5. prosince 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví*. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2023. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-500>. [cit. 2023-11-06].
- (18) ŽÁČKOVÁ, Kateřina a BERAN, Jakub. *Výroba a ocenění zásob v účetnictví*. Online. In: Portál POHODA. 2023-06-26. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/vyroba-a-oceneni-zasob-v-ucetnictvi/>. [cit. 2024-11-07].
- (19) CHALUPA, Rostislav; KADLEC, Jiří; PILÁTOVÁ, Jana; PROCHÁZKOVÁ, Dagmar; SEDLÁK, Roman a kol. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2023*. 19. aktualizované vyd. Olomouc: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-384-4.
- (20) SEYFOR. *Jak vést knihu jízd a pro koho je povinná v roce 2023?* Online. In: Money S3. 2022-07-22. Dostupné z: <https://money.cz/novinky-a-tipy/ucetnictvi-2/kniha-jizd-srozumitelny-navod-i-zacatecniky/>. [cit. 2023-11-07].
- (21) BAJZÍKOVÁ, Jevgenija. *Knihy jízd je knihou důkazů. Vyvarujte se zbytečných chyb*. Online. In: Peníze.cz. 2022. Dostupné z: <https://www.penize.cz/podnikani/432373-kniha-jizd-je-knihou-dukazu-vyvarujte-se-zbytecnych-chyb>. [cit. 2023-11-07].

- (22) ŠUBRT, Bořivoj; SVĚRČINOVÁ, Eva; PŘÍHODOVÁ, Věra; SKOUMALOVÁ, Alena; DANĚK, Antonín a kol. *Abeceda mzdové účetní 2023*. 33. aktual. vyd. Olomouc: ANAG, 2023. ISBN 978-80-7554-380-6.
- (23) ČESKO. *Zákon č. 262/2006 ze dne 7. června 2006, zákoník práce*. Online. In: *Zákony pro lidi. 2010-2023*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>. [cit. 2023-11-10].
- (24) DVOŘÁKOVÁ, Veronika; PITTLING, Marcel a SKALICKÁ, Hana. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2019*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-315-2.
- (25) ČESKO. *Zákon č. 187/2006 ze dne 12. května 2006, o nemocenském pojištění*. Online. In: *Zákony pro lidi. 2010-2023*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-187>. [cit. 2023-11-10].
- (26) VYBÍHAL, Václav; PŘIB, Jan. *Mzdové účetnictví 2023: praktický průvodce*. 26. vyd. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3982-8.
- (27) VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČESKÉ REPUBLIKY [VZP]. *Dlužné pojistné a penále pro OSVČ*. Online. © 2023. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/dluzne-pojistne-penale-pokuty/dluzne-pojistne-a-penale>. [cit. 2023-11-12].
- (28) KUNEŠ, Zdeněk; POLANSKÁ, Pavla; PAIKERT, Oto a GALOČÍK, Svatopluk. *DPH 2023: výklad s příklady*. 19. vyd. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3983-5.
- (29) ČESKO. *Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty*. In: *Daně z přidané hodnoty*. Ostrava: Sagit, 2023. Úplné znění, č. 1519. ISBN 978-80-7488-560-0.
- (30) IÚČTO. *DPH na vstupu a na výstupu*. Online. In: *IÚčto*. ©2023. Dostupné z: <https://www.iucto.cz/ucetni-tipy/dph/dph-vstupu-vystupu/>. [cit. 2023-11-18].
- (31) ČESKO. *Zákon č. 455/1991 ze dne 15. listopadu 1991, o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)*. Online. In: *Zákony pro lidi. 2010–2024*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>. [cit. 2024-02-04].

(32) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ]. *Klasifikace ekonomických činností (CZ – NACE)*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://apl2.czso.cz/iSMS/klasdet.jsp?kodcis=80004>. [cit. 2024-02-04].

(33) STORMWARE, Pohoda. Program. © 2024. Dostupné z: <https://www.pohoda.cz/>. [cit. 2024-02-04].

(34) ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ]. *Klasifikace produkce (CZ – CPA)*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-produkce-cz-cpa>. [cit. 2024-03-23].

SEZNAM ZKRATEK

Č.	Číslo
DPH	Daň z přidané hodnoty
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
FO	Fyzická osoba
Kč	Koruna česká
Odst.	Odstavec
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PÍSM.	Písmeno
S.	Strana
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
ZDPH	Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Struktura daňové evidence podnikatele.....	16
Obrázek č. 2: Peněžní deník pro neplátce DPH.....	18
Obrázek č. 3: Vzor evidence pohledávek – vydané faktury	21
Obrázek č. 4: Vzor evidence závazků – přijaté faktury.....	22
Obrázek č. 5: Karta dlouhodobého majetku	24
Obrázek č. 6: Odpisování automobilu	49
Obrázek č. 7: Kniha jízd za leden 2023.....	51
Obrázek č. 8: Kniha pohledávek podnikatele	53
Obrázek č. 9: Kniha závazků podnikatele	53
Obrázek č. 10: Nepeněžní deník podnikatele	54
Obrázek č. 11: Odpisování kotoučové pily.....	62
Obrázek č. 12: Skladová karta s metodou váženého aritmetického průměru.....	63

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Doba odpisování pro jednotlivé odpisové skupiny.....	25
Tabulka č. 2: Základní roční odpisová sazba pro hmotný majetek	26
Tabulka č. 3: Roční sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 20 %	27
Tabulka č. 4: Roční sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 15 %	27
Tabulka č. 5: Roční sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 10 %	28
Tabulka č. 6: Koeficienty pro zrychlené odpisování	29
Tabulka č. 7: Přehled o majetku a dlužích.....	39
Tabulka č. 8: Základní údaje o poplatníkovi	42
Tabulka č. 9: Evidence drobného majetku podnikatele.....	50
Tabulka č. 10: Přehled o majetku a dlužích podnikatele v Kč	55
Tabulka č. 11: Výpočet dílčího základu daně podnikatele v Kč	56
Tabulka č. 12: Výpočet pojistného podnikatele za rok 2023 pro zdravotní pojišťovnu v Kč.....	56
Tabulka č. 13: Mimořádné odpisy pro kotoučovou pilu v Kč.....	58
Tabulka č. 14: Rovnoměrné odpisování pro kotoučovou pilu v Kč.....	58
Tabulka č. 15: Rovnoměrné odpisování zvýšené sazby o 10 % v prvním roce odpisování pro kotoučovou pilu v Kč	59
Tabulka č. 16: Zrychlené odpisování pro kotoučovou pilu v Kč.....	60
Tabulka č. 17: Zrychlené odpisování zvýšené o 10 % vstupní ceny v prvním roce odpisování pro kotoučovou pilu v Kč.....	60

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Procentuální vyjádření položek z prodeje výrobků a služeb.....	43
Graf č. 2: Komparace peněžních toků podnikatele v hotovosti a z bankovního účtu.....	47
Graf č. 3: Komparace výše odpisů za rok 2023 pomocí čtyř způsobů odpisování pro kotoučovou pilu.....	61

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I: Mzdový list zaměstnance.....	75
---	----

Příloha I: Mzdový list zaměstnance

Mzdový list

Strana 1

IČ:

Rok: 2023

Dne: 10.02.2024

Jméno Původní jméno Bydliště Druh prac. poměru T - dohoda o provedení práce	IČ:		Rok: 2023		Dne: 10.02.2024		Rodné číslo Narození		Zařazení Středisko		Zač. prac.poměru 02.02.2023		Nástup	02.02.2023	Odchod	31.12.2023	Celkem
ČASOVÉ ÚDAJE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem				
Odpracované doby (dny)	0	8	8	8	8	8	8	8	0	8	8	0	72				
Odpracovaná doba celkem (h)	0	32	32	32	32	32	32	32	0	32	32	0	288				
Omluvená absence (k.d.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Vyloučené doby (k.d.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
MZDOVÉ ÚDAJE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem				
Průměrný výdělek	0,00	312,50	312,50	312,50	312,50	312,50	312,50	312,50	0,00	312,50	312,50	0,00					
Základní mzda	0,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	0,00	10000,00	10000,00	0,00	90000,00				
Hrubá mzda	0,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	0,00	10000,00	10000,00	0,00	90000,00				
ÚDAJE O DANI Z PŘÍJMŮ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem				
Zdanitelný příjem	0,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	0,00	10000,00	10000,00	0,00	90000,00				
Základ daně	0,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	0,00	10000,00	10000,00	0,00	90000,00				
Záloha na daň	0,00	1500,00	1500,00	1500,00	1500,00	1500,00	1500,00	1500,00	0,00	1500,00	1500,00	0,00	13500,00				
Sleva na poplatníka	0,00	2570,00	2570,00	2570,00	2570,00	2570,00	2570,00	2570,00	0,00	2570,00	2570,00	0,00	23130,00				
Slevy celkem	0,00	2570,00	2570,00	2570,00	2570,00	2570,00	2570,00	2570,00	0,00	2570,00	2570,00	0,00	23130,00				
Záloha po slevě	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Daň celkem	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
VYPLACENÉ ČÁSTKY	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem				
Čistá mzda	0,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	0,00	10000,00	10000,00	0,00	90000,00				
Nezdanitelné náhrady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
Částka k výplatě	0,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	0,00	10000,00	10000,00	0,00	90000,00				
Doplatek	0,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	10000,00	0,00	10000,00	10000,00	0,00	90000,00				